

MARCEL RAU, GRAVEUR VAN LEOPOLD III

Brussel 20/3/1886 - Brussel 29/6/1966

L. Vandamme & D. Bernier

Na de dood van Leopold Wiener, kondigde zich een nieuwe lichter van graveurs aan, nl. Th. Vincotte, A. Michaux, G. Devreese, A. Everaerts, A. Bonnetain, M. Rau, P. Wissaert, E. Wijnants en O. Jespers. Het merkwaardige was dat Michaux, Devreese, Bonnetain, Rau en Jespers alle oud-leerlingen waren van de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten van Brussel!

Marcel Rau schreef zich in 1903 in op deze school (onder nummer 15145) en verliet deze in 1909. Zijn leermeester was Charles Van der Stappen. Deze merkwaardige man had o.a. nog volgende kunstenaars onder zijn hoede: G. Devreese (1882-1886), Jules Lagae (1882-1885), Paul Dubois (1883-1884), C. Samuel (1883-1888), Jacques Marin (1892-1897), Georges Minne (1895-1896), Rik Wouters (1900-1904), P. Theunis (1901-1906) en A. Bonnetain (1905-1906).

Bij het 25-jarig jubileum (1908) van hun leermeester, hielden Rau en Bonnetain een toespraak. Bij het overlijden van Van der Stappen, op 21 oktober 1910, organiseerden zijn leerlingen en oud-leerlingen een wedstrijd met het oog op de oprichting van een monument ter zijner gedachtenis. Marcel Rau werd laureaat.

Jules Rau, zijn vader, was een bekend architect en had een uitgebreide kennissenkring in het kunstenaarsmilieu. Victor Horta werd zelfs zijn peter. Na zijn opleiding tekenen en beeldhouwen, had hij lange tijd gearzeld tussen een loopbaan als architect of als beeldhouwer.

In 1909 behaalde hij de Romeprijs voor Beeldhouwkunst, wat hem definitief voor deze kunstvorm deed kiezen. Zijn concurrenten waren o.a. Rik Wouters, Oscar Jespers, Géo Verbanck en Alfred Courtens. Allen hebben een stevige carrière uitgebouwd. Dank zij de reisbeurs, verbonden aan deze prijs, verbleef hij gedurende twee jaar in Italië, waarna hij nog Wenen, München, Berlijn en Dresden bezocht. De rapporten die hij als bursaal verplicht was regelmatig bij de Administratie voor Schone Kunsten in te dienen, verrieden scherpzinnigheid en een vlotte pen. Deze rapporten leverden hem in 1915 een aanstelling op als inspecteur van het Kunstonderwijs van het Rijk. Rau bleef deze functie met veel verve uitoefenen tot in 1961. Dit plaatste hem in een relatief comfortabele uitgangspositie.

Hij huwde in 1912 Lucie Hellmich. Zij stierf kinderloos in 1963.

Het ontbrak hem niet aan opdrachten, zowel vanwege particulieren als van overheidswege. Marcel Rau ontwikkelde zich tot een veelzijdig kunstenaar. Hij ontwierp monumenten, standbeelden en geveldecoraties, maar ook kleinere, losstaande beelden en een hele reeks medailles.

Van zijn hand zijn bijvoorbeeld het indrukwekkende, vijftien meter hoge standbeeld van koning Albert I, dat de toegang tot het Albertkanaal op het eiland Monsin siert (1939) en de gedenktekens aan de slachtoffers van de eerste Wereldoorlog te Elsene, Oostende, Halle en Aalst (1918-1923). Hij maakte tal van beeldhouwde bustes en andere losstaande sculpturen zoals “Moedergeluk” dat in 1925 te Parijs werd bekroond.

Zijn vele contacten met architecten maakten dat hij zich interesseerde voor de decoratie van nieuw opgetrokken gebouwen. Daarbij streefde hij ernaar de decoratieve elementen zo organisch mogelijk in de architectuur te verwerken. Van 1926 tot 1928 werkte hij aan de versiering van de gevel van de Vrije Universiteit van Brussel en rond het midden van de eeuw boog hij zich over het decoratieprobleem van de nieuwe gebouwen van de Nationale Bank te Brussel. Hiervoor stond hij in voortdurend overleg met de architect van het gebouw, tevens zijn vriend, Marcel Van Goethem.

Voor de noordelijke en zuidelijke “blinde” muurgevels van het bankgebouw ontwierp hij zesenvijftig motieven. Elk motief, in de vorm van een medaillon, symboliseert een ambacht of een economische bedrijvigheid. Zo komen aan bod: magistraat, bouwkundige, geneesheer, actuaire, muzikant, kunstenaar, technisch ingenieur, scheikundige, fotograaf, brievenbesteller, horlogemaker, mijnwerker, mandenmaker, vioolbouwer, bloemist, pottenbakker, metsers, steenkapper, timmerman, loodgieter, slotenmaker, leidekker, behanger, electricien, werktuigkundige, wapenmaker, wever, schoenmaker, modiste, handschoenmaker, juwelier, kleermaker, bontwerker, passamentmaker, marokijnwerker, haarkapper, slager, restauratiehouder, landbouwer, bijenhouder, groentekweker, vishandelaar, brouwer, bakker, wijnbouwer, tabakshandelaar, drukker, boekbinder, hoefsmid, brillenmaker, apotheker, handelaar, zeeman, spoorwegaarbeider, lossers, smelter. Hiermee wilde hij aantonen dat de instelling die achter deze muren schuilgaat, ten eerste begaan is met het economische- en het bedrijfsleven van ons land. Een aantal van deze ontwerpen is in mozaïek in de vloer van de toegangshal van de bank hernomen.

Dezelfde idee spreekt uit de in aluminium gedreven figuren die zich boven de ingang van de bank aan de Berlaimontlaan bevinden. Hier wordt de economische idee door Mercurius, Minerva en Vulcanus verpersoonlijkt.

Van de beeldhouwer Marcel Rau heeft vrijwel elke Belg een werkje in zijn bezit. Neen, hij was geen filantroop die zijn werken in grote getale wegschonk maar hij was o.a. de ontwerper/graveur van ons bronzen muntstukje van 50 centiem, type mijnwerker, wat we tot op heden nog steeds als kleingeld in onze portemonnee terugvinden.

Maar hij was niet alleen de ontwerper/graveur van dit ene stukje! Samen met de graveurs J.P. Braemt (7) en L. Wiener (12) ontwierp hij een groot aantal verschillende types van munten nl. 10 stuks.

Hij was tevens een meer dan verdienstelijk medailleur, zoals deze catalogus bewijst. Een aantal van zijn medailles is verbonden met betekenisvolle, openbare gebeurtenissen: het honderdjarig bestaan van het Parlement (1946), de electrificatie van het spoorwegnet, bijvoorbeeld de lijn Brussel-Luxemburg (1956) en de Wereldtentoonstelling van 1958 te Brussel. Meest geslaagd zijn zijn portretten, hetzij van voor-
aanstaanden, zoals de eminente historicus Henri Pirenne (1933), hetzij van leden van de koninklijke familie, koning Leopold III en koningin Astrid (1935) of een ver-
tederend kinderportret van Boudewijn (1933).

Hij is de enige die koning Leopold III op Belgisch geld heeft geportretteerd. Zoals bekend, prijkt Leopold III op geen enkel in omloop gebracht bankbiljet. Het door Rau ontworpen muntportret van Leopold III valt op door zijn soberheid en gaafheid. De legende bevat nochtans niet de titel "Koning der Belgen" die traditioneel aan de naam van de vorst werd toegevoegd. Enkel op het zinken vijffrankstuk dat tijdens de Tweede Wereldoorlog werd uitgegeven, duikt deze titel opnieuw op. Een blijk van vaderlandsliefde? In 1948 was Rau ook de auteur van het vorstenportret op het zilveren honderdfrankstuk dat bestond uit de samengevoegde hoofden van onze vier vorsten.

Bekend bij het grote publiek zijn tenslotte ook zijn portretten van de goden Mercurius en Ceres en van een mijnwerker op de naoorlogse munten. Zij staan voor de handel, de landbouw en de nijverheid. Vermeldenswaard is de stelling die Jos Philippen in zijn werk over de Belgische numismatiek verdedigt: het Ceres-portret zou het profiel van Leopold III weergeven!

Marcel Rau graveerde ook het vijffrankstuk, in 1936 en 1937 uitgegeven door de Bank van Belgisch Congo. Hij zetelde in verschillende museumcommissies en was vanaf 1945 lid van de Klasse voor Schone Kunsten van de Koninklijke Academie van België.

Zijn belangrijkste vrienden waren de architecten Alexis Dumont, Marcel Van Goethem, Charles Malcause, de medailleur Armand Bonnetain en de schilder Louis Buisseret.

Voor het opmaken van de catalogus hebben wij op de eerste plaats beroep gedaan op de archieven van de firma Fibru (Fisch). Wij zijn bijzonder dankbaar voor de uitgebreide hulp die wij van Mw. Dupont, beheerder-directeur, mochten ontvangen. Zonder haar medewerking was deze catalogus er niet geweest.

Ook hebben wij verschillende verzamelingen geraadpleegd o.a. de uitgebreide collectie van het Munt- & Penningkabinet te Brussel. Hier dienen wij onze dank te betuigen aan Dhr. Lippens, voormalig directeur, die ons uitgebreid heeft bijgestaan. Tevens wenst de redactie Dhr. E. Verbeke uit Kuurne te danken voor het ter be-

schikking stellen van zijn collectie.

Wij wensen de nadruk te leggen op het feit dat wij zeker niet de pretentie hebben te menen dat onze catalogus volledig zou zijn. Diverse stempels werden voor verschillende gelegenheden gebruikt en herbruikt. Wij houden ons dan ook aanbevolen voor verdere aanvullingen.

In deze catalogus hebben wij alleen aandacht besteed aan de geslagen medailles. Over de gegoten medailles konden wij echter te weinig informatie terugvinden. Waar mogelijk werden de bevindingen van Dhr. Lippens bijgevoegd die door hem werden gepubliceerd in zijn artikel "*Les médailles coulées de Marcel Rau*".

Bij het bestuderen van de medailles van Marcel Rau viel het ons op dat in 1954 een tweetal medailles op één zijde getekend waren met de letter R en niet met RAU of RAV zoals hij bijna steeds signeerde. Het betreft de medailles met het portret van Victor Tourneur en deze van de 25ste verjaardag van de Provinciale Kamers van Ambachten en Neringen.

In het persoonlijk dossier van Marcel Rau heb ik alle documenten bijeen gezocht die de medaille van de Provinciale Kamers van Ambachten en Neringen betrof. Op 2 juni 1954 vroeg Rau telefonisch een prijsopgave voor deze medaille. Op 3 juni 1954 kreeg hij hierop een schriftelijk antwoord: voor een medaille met een doormeter van 50 mm in gepatineerd kunstbrons, geleverd in doosjes, werd volgende prijs afgesproken: voor 1.000 exemplaren, besteld in één keer 35,- BEF/stuk, per 100 exemplaren 40,-BEF/stuk, voor een bestelling van minder dan 100 exemplaren 45,-BEF/stuk.

Een volgrecht van 5,-BEF werd hem toegekend per medaille. De matrijzen nodig voor deze uitgifte, bestaande uit een matrijs met Franstalige tekst, een Nederlandstalige tekst, en een keerzijde zonder tekst, kwamen op 5.000,-BEF. Terwijl een matrijs met Franstalige tekst, een matrijs met Nederlandstalige tekst en twee keerzijdes met respectievelijk een Nederlandstalige en een Franstalige tekst zouden komen op 7.500,-BEF.

Verder vonden we nog een creditnota terug waarbij er 650 stuks werden afgerekend aan 20,-BEF wat ons laat vermoeden dat er 650 stuks werden geslagen.

Op 7 juli 1954 was Rau op vakantie in zijn buitenverblijf "La Charrée" in Davedisse-sur-Lesse. Want de firma Fisch wenste deze medaille, op 120 mm doormeter, te verkopen aan Madame Redel die ze nodig had als "objet d'art". Gegoten en op een eiken sokkel gezet, met een kleine tekst, zouden ze als prijs toegekend worden op 20 juli 1954. Hiervoor had de firma onmiddellijk gebeld met Raymond, aangezien Rau niet te bereiken was op zijn vakantieadres. Raymond had de geut teruggehaald bij "Mariamé" en ging onmiddellijk een paraffine maken en aan Rau bezorgen ter goedkeuring. De firma De Coene ging 5 exemplaren gieten voor 17 juli op voorwaarde dat ze in het bezit waren van de plaaster voor 12 juli of ten laatste op de morgen van de 12e juli.

Op 8 juli antwoordde Rau dat de paraffine niet aan hem maar aan Raymond moest geleverd worden aangezien hij op zijn vakantieadres toch niet over het nodige materiaal beschikte om deze af te werken. Er moest dus zeer snel gewerkt worden en aangezien Rau op vakantie was, werd het werk gemaakt en geleverd door Raymond. Wie was nu deze Raymond? De brief van 23 september 1954 brengt hierover volledige klaarheid:

“Suite à l’entretien que nous avons eu avec Monsieur Glorie, nous vous adressons, ci-jointe, une épreuve de la médaille de la Chambre des Métiers & Négoce, destinée à l’exécution d’un plâtre de la face, portant l’inscription néerlandaise.”

Raymond was dus niemand minder dan Raymond Glorie, geboren te Brussel op 2 mei 1918. Raymond bracht zijn vakanties door bij zijn oom Marcel Rau, beeldhouwer en medailleur, die zelf kinderloos was. Marcel zal hem zeker beïnvloed hebben want in 1934 gaf hij zijn studies op om zich volledig te wijden aan deze kunst.

Daarover door ons ondervraagd, bevestigt Raymond dat in het atelier van Marcel Rau een bijzonder klimaat heerste, te vergelijken met een atelier uit de Renaissance: koortsachtig werd er in groep gewerkt met medewerkers uit verschillende disciplines; alle disciplines en alle technieken kwamen er aan bod. Elk probleem, hoe klein ook, was het onderwerp van een uitgebreide studie.

Raymond bevestigt ons ook dat hij voor Marcel Rau en naar een ontwerp van Rau een tweetal zijden van medailles uitvoerde en tekende met de R van Raymond en niet, zoals wij eerst dachten, met de R van Rau. Vanaf 1954 werden trouwens alle keerzijden door Raymond gegraveerd in opdracht van Rau maar bleven ongesigneerd.

Na de catalogering van de medailles van Marcel Rau leek het ons dan ook maar normaal om de medailles van zijn leerling Raymond Glorie te bespreken. Wij zijn hem en zijn echtgenote veel dank verschuldigd voor de vele interessante gegevens die zij ons bezorgden en de altijd even vriendelijke ontvangst.

Wij hopen dat we ons steentje hebben kunnen bijdragen bij het in kaart brengen van één van onze meest bekende Belgische medailleurs en van zijn leerling!

De catalogus over het werk van Marcel Rau bestaat uit twee delen:

1. De catalogus van de medailles,
2. De catalogus van het monetair werk:
  - De proefslagen van ontwerpen die niet in productie genomen werden.
  - De effectieve muntslag.

De catalogus van het monetair werk werd opgesteld door U. Hautekeete.

Bij de tekst van de medailles duidt een vet afgedrukt woord, “**Vz.**” of “**Kz.**” of een verdere precisering, aan of deze werden afgebeeld verderop in dit artikel.

Marcel Rau
(Foto Nationale Bank van België)

CATALOGUS VAN DE MEDAILLES

1. 50ste verjaardag van het Afrikaans Conservatorium

Vz. 1877 / 1927 (bovenaan in beide sierkolommen) met er tussen een mannenhoofd met hoge hoed, erboven een vaandel met de tekst: links PLAISIR en rechts CHARITE. Een putto, tussen twee sierkolommen, houdt met opgeheven armen een bloemen guirlande, die achter hem tot op de grond reikt.

Getekend voor het linkerbeen: RAU.

Onderaan de putto de tekst:

LES CRECHES / DE L' AGGLOMERATION BRUXELLOISE / AU
CONSERVATOIRE AFRICAÏN / A L'OCCASION DE SON 50ème
ANNIVERSAIRE (onder de putto)

Kz. Blanco.

1927, Fisch, hanger, 25 x 32 mm, brons.

Ref. FIBRU-FISCH, *Fondscatalogus*, nr. 881 SP en nr. 884 SP.

Komt voor met verschillende teksten zowel op de voor- en keerzijde en met verschillende afmetingen.

Vergelijk met nrs. 28, 45, 64 en 83.

2. Eeuwfeest van België

Vz. België verpersoonlijkt als een gevleugelde vrouw, kijkend naar links. Zij houdt met haar rechterhand een kroon boven het spiegelmonogram Leopold III en in de linker een olijftak; rechts onder het wapenschild van België.

Getekend onderaan: RAU

Kz. 1830-1930

Rechtopstaand zwaard tussen negen korenhalmen, die de provincies verzinnebeelden; in het midden rechts: ★

Getekend onderaan rechts langs de rand: FISCH & CE - ED

1930, Fisch, 70 mm Ø, zilver, verguld brons, brons; 50 mm Ø, brons.

A. Hennebert maakte in een lezing (19/11/1988) melding van exemplaren met een diameter van 40 mm. Deze konden echter niet teruggevonden worden.

3. Cornelis Springer (1861-1931)

Vz. Buste naar links.

Onder de buste getekend: RAU

Kz. Bovenaan links: 1861; bovenaan rechts: 1931; tussen beide jaartallen een driemaster; eronder: A CORNELIS SPRINGER / PRESIDENT DE LA CHAMBRE DE / COMMERCE NEERLANDAISE EN BELGIQUE / “LE COMITE DE LA CHAMBRE” / “SES AMIS INTIMES” / ***** / AAN CORNELIS SPRINGER / VOORZITTER DER NEDERLANDSCHE / KAMER VAN KOOPHANDEL IN BELGIË / “HET BESTUUR DER KAMER” / “ZIJN NAASTE VRIENDEN” / (Mercuriushoed)

1931, Fisch, 70 mm Ø brons.

Ref. FIBRU-FISCH, *Bedrijfsarchieff*, bundel M. Rau: *Le matériel nécessaire à la frappe d'une médaille, face et revers, est compté à raison de 20,-BEF le mm soit pour une diagonale de: 60 mm Ø, 1200,-BEF; 70 mm Ø, 1400,-BEF; 80 mm Ø, 1600,-BEF par face. La médaille ou plaquette en bronze patiné, exemplaires numérotés et fournis en boites: 60 mm Ø, 25,-BEF; 70 mm Ø, 30,- BEF; 80 mm Ø, 35,-BEF la pièce.*

Geslagen naar aanleiding van het overlijden van C. Springer. De driemaster symboliseert de Nederlandse Kamer van Koophandel in België.

4. Eeuwfeest van de Wetgevende Kamers

Vz.1 CENTENAIRE DES CHAMBRES LEGISLATIVES BELGES
of HONDERDJARIG BESTAAN DER BELGISCHE WETGEVENDE
KAMERS

Zicht op het Paleis der Natie.

In de afsnede: MEMBRE DE LA CHAMBRE / DES REPRESENTANTS
of LID VAN DE KAMER VAN / VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

Vz.2 Idem vz.1, maar de afsnede werd gereserveerd voor een opschrift.

Kz. << 1831 >> / << 1931 >>

In het veld: LEX

In een rechthoek, getopt met een kroon, de wetstafels aan de voet van een eik, geflankeerd door mannelijke verpersoonlijkingen van de wetgevende en de uitvoerende macht.

Getekend onder aan de rechthoek: RAU

1931, Fisch, 70 mm Ø, brons; 60 mm Ø, zilver; 58 mm Ø, goud; 40 mm Ø, brons.

Ref. *Kunstmedailles. Brussel, hart van Europa - Médailles d'art. Bruxelles cœur de l'Europe*, Brussel 1991, nr. 39.
 NATIONALE BANK VAN BELGIE, *Het vorstenportret op munt en biljet 1830-1991*, Brussel 1991, nr. 103 (vz.2).

Een licht gewijzigde versie van de medaille werd in 1954 opnieuw geslagen in zilver (60 mm Ø) met blanco keerzijde. De afsnede draagt de tekst: A PAUL STRUYE / PRESIDENT DU SENAT / 1950-1954. Er is ons eveneens een gouden exemplaar bekend (58 mm Ø) opgedragen aan Paul Struye; collectie E. Verbeke, Kuurne. Waarschijnlijk bestaan er ook exemplaren met een Nederlandstalig opschrift. In 1965 werden op vraag van de kunstenaar nog drie proefslagen in brons van de voorzijde geslagen.

Het Paleis der Natie in de Wetstraat, werd gebouwd in 1779-1782 en diende als paleis voor de Kanselier van Brabant. Het werd in 1816 gerestaureerd en vanaf 1830 fungeert het als huisvesting van de Kamer van Volksvertegenwoordigers. Na een brand werd het in neo-klassieke stijl herbouwd door architect Henri Beyaert (1823-1894). Het bas-reliëf van de gevelversiering is het werk van Gilles Godecharle (1850-1935).

5. De Luchtvaart

Vz.1 Twee adelaars op een blok, vier adelaars in de lucht met op de achtergrond wolken en de zon. Op het blok een vliegtuigje.
 Getekend bovenaan rechts: RAV.

Vz.2 1952: RALLY: BUVRINNES

Kz. Blanco.

1932, Fisch, plaket 60 x 66 mm, brons.

Ref. FIBRU-FISCH, *Fondscatalogus*, nr. 878 SP.

De adelaars symboliseren de moed van de eerste piloten. Raymond Glorie beweert dat Rau de medaille ontwierp en modelleerde in een tijdspanne van één weekend!

6. Eeuweest van het Koninklijk Muziekconservatorium van Brussel

Vz. CENTENAIRE DU CONSERVATOIRE ROYALE DE MUSIQUE DE BRUXELLES •
 Een cartouche met vijf hoofden naar links; FETIS GEVAERT TINEL DUBOIS JONGEN, bovenaan 1832 en onderaan 1932
 Getekend in de cartouche, bovenaan links: monogram IR

Kz. De vrouwelijke verpersoonlijking van muziek (met harp), van theater (met masker) en voordracht (met boek).
Getekend langs de hals van theater: RAU

1932, Fisch, 70 mm Ø, brons, zilver. Er bestaan afslagen van de keerzijde in tin en lood.

François Fetis (Bergen 1784-1871) directeur in 1833 en bekend verzamelaar van muziekinstrumenten. François Auguste Gevaert (1828-1908) directeur in 1908. Edgard Tinel (Ciney 1854-1912) volgde Gevaert in 1908 op als directeur. Léon Dubois (Brussel 1859-1935) directeur in 1912. Joseph Jongen (Luik 1873-1953) directeur in 1925; Rau maakte een marmeren buste voor hem.

7. Henri Pirenne (1862-1935)

Vz. HENRI PIRENNE (onderaan) 1933 (achter het hoofd)
Hoofd naar links. Rechts onder de nek getekend RAU
Vlak eronder het logo van de vereniging "Les Amis des Médailles".

Kz. HISTOIRE de / BELGIQUE (onderaan)
Afgezaagde eikestronk met negen nieuwe loten; links ervan het jaartal 18 / 97 getopt door een helm en rechts het jaartal 19 / 32 getopt door een andere helm. Aan de voet van de stronk het wapenschild van België.

1933, Fisch, 70 mm Ø, brons; [50 mm Ø, brons]; [100 mm Ø, gegoten brons].
Sommige stukken (70 mm Ø) maken deel uit van een genummerde oplage van 350 exemplaren.

Ref. NATIONALE BANK VAN BELGIE, *Het vorstenportret op munt en biljet 1830-1991*, Brussel 1991, nr. 105.
HENRI PIRENNE, *Hommage et souvenirs, tome II*, Bruxelles 1938, pl. XIX.
ANDRE DEPRETZ, *Academia Gandavensis in Nummis*, Gent 1997, nr. 5.23.2.

De medaille werd gerealiseerd naar aanleiding van het verschijnen van het laatste deel van de Histoire de Belgique, waaraan Pirenne gedurende 35 jaar werkte. Hij verdedigde in dit zevendelig werk de opvatting dat het ontstaan van de Belgische Staat in 1830 het logische gevolg was van een historisch proces waarvan de oorsprong opklom tot de 15de eeuwse Bourgondische Nederlanden. Op die wijze probeerde hij de Belgische Staat een historische duiding te geven. Pirenne was hoogleraar aan de universiteit van Gent. Hij schreef talloze historische bijdragen en genoot wereldfaam.

8a. Prins Boudewijn

Vz. Hoofd van prins Boudewijn naar links, rechts zijn gekroonde initiaal en het wapenschild van België.
Getekend en gedateerd onder de hals: RAU / 1933

Kz. Blanco.

1933, Fisch, 10 mm Ø, 20 mm Ø, brons.

Vergelijk met de nrs. 14 en 21, vz.2.

8b. Erkentelijkheidspenning van de Vereniging ter Bescherming van de Zwarte Kindsheid in Belgisch Congo

Vz. Hoofd van prins Boudewijn naar links, rechts zijn gekroonde initiaal en het wapenschild van België.
Getekend en gedateerd onder de hals: RAU / .1933.

Kz. ★ / : GRATITUDE : / DE LA LIGUE POUR LA PROTECTION /
DE L'ENFANCE NOIRE / AU CONGO BELGE / ----- /
VEREENIGING TER BESCHERMING / DER ZWARTE KINDSHEID /
IN BELGISCH CONGO / : UIT DANKBAARHEID : / ★

1933, Fisch, 50 mm Ø, brons, verzilverd brons; 260 mm Ø, gegoten, (alleen voorzijde). Sommige bronzen exemplaren (50 mm Ø) zijn op de kant genummerd.

Ref. FIBRU-FISCH, *Bedrijfsarchief*, bundel M. Rau, brief van 14 oktober 1938.
NATIONALE BANK VAN BELGIE, *Het vorstenportret op munt en biljet 1830-1991*, Brussel 1991, nr. 104.

Uit briefwisseling tussen de kunstenaar en F. Fisch, blijkt dat gelijksoortige medailles met het portret van prins Albert zouden bestaan (vergelijk met nr. 21). Een dergelijk exemplaar kon tot nog toe niet opgespoord worden.

De Vereniging ter Bescherming van de Zwarte Kindsheid in Belgisch Congo was de koloniale tegenhanger van Kind en Gezin (l'Oeuvre Nationale de l'Enfance). Deze medaille werd aangeboden aan de leden die zich belangeloos hadden ingezet voor de vereniging.

9. 75ste verjaardag van het Institut Saint-Louis

Vz. De verpersoonlijkingen van zes wetenschappen: letterkunde, geneeskunde, godsdienst, wetenschappen, sterrenkunde, recht en krijgskunst; bovenaan: de Heilige Geest.

Getekend op het wetboek rechts: RAU

Kz. INSTITUT / +SAINT+ / +LOUIS+ / BRUXELLES

In een kader de Heilige Lodewijk staand met zwaard in de linkerhand en een lelie in de rechter. Links ervan 1858 en rechts 1933

Getekend in de afsnede: RAU

1933, Fisch, 69 mm Ø, brons, verzilverd brons, zilver; 50 mm Ø, brons; 28 mm Ø, verzilverd brons verwerkt tot een hanger; plaket 11 x 31 mm, brons. Van de voorzijde bestaan afslagen in tin.

Ref. FIBRU, *Bedrijfsarchief*, brief aan de directeur van het instituut van 5 mei 1933.

Van voor- en keerzijde werd een exemplaar met een diameter van 700 mm in brons gegoten. Het lag in de bedoeling beide stukken in de hal van het instituut te hangen. Er zouden daarenboven enkele exemplaren van verguld brons (700 mm Ø) vervaardigd zijn, die in een kader of op een marmeren sokkel bevestigd werden. Er werd een speciaal etui vervaardigd dat 3 exemplaren, één bronzen, één zilveren en één verguld zilveren, van de medaille (69 mm Ø) bevatte. Het werd bedrukt met de jaartallen 1858-1933 en met het monogram van het instituut. Dit etui werd aan het vorstenpaar aangeboden bij hun bezoek aan het instituut.

10. Institut Saint-Louis

Vz. In een cartouche de heilige Lodewijk met zwaard in de linkerhand en een lelie in de rechter.

Kz. Blanco

1933, Fisch, plaket 26 x 70 mm, brons, verzilverd brons en geëmailleerd (blauw); plaket 10 x 27 mm, verzilverd brons of zilver en geëmailleerd (blauw).

11a. De Beurs van Brussel

Vz. * BOURSE DE BRUXELLES * (rondom)

Minerva met een weegschaal in de rechterhand en voor haar een open boek. De afsnede werd gereserveerd voor een opschrift.

Getekend onderaan rechts: RAU

Kz. Blanco.

1934, Fisch, afgeronde plaket 47 x 90 mm, brons.

Historisch overzicht van het Beursgebouw.

De Openbare Fondsenbeurs van Brussel werd opgericht bij dekreet van 19 Messidor jaar IX (8 juli 1801). Voor de onderbrenging ervan wees de Regering van Parijs het vroegere Augustijnenklooster op de Wolvengracht aan.

Na de verkoop van de kloostergebouwen mochten de bijeenkomsten van de Beurs gehouden worden in de Munt, maar toen deze in 1820 opnieuw in gebruik werd genomen, huurden de wisselagenten een huis in de Willemstraat die nu Leopoldstraat heet.

In 1827 kocht de stad een terrein gelegen tussen de Bisschopstraat en de Munt met de bedoeling er een beurs te bouwen. In 1860 werd besloten dat het beursgebouw zou komen op de plaats van het klooster van de Minderbroeders dat dateerde uit de dertiende eeuw. De plannen zijn van de hand van architect Leo Suys, die de renaissancestijl koos. Met de werken werd in 1871 van wal gestoken en op 27 december 1873 werd het gebouw ingewijd.

De voorgevel bestaat uit een zuilengalerij. Het hoofdgestel versierd met bloemfestoenen en vruchtenmotieven, symbolen van de overvloed, wordt door zes Corinthische kolommen geschraagd. Op het hoofdgestel rust een driehoekig fronton, waarin een staande voorstelling van België gebeiteld is met rechts de Nijverheid en links de Zeevaart. Boven dit fronton prijkt een ander beeld van België geflankeerd door de genieën van Handel en Nijverheid. Deze beeldhouwwerken werden uitgevoerd door Jozef Stacquet.

Onder de zuilengalerij verlenen drie deuren toegang tot het binnengebouw. Boven de middendeur bevinden zich rond het horloge twee gevleugelde figuren van de beeldhouwer De Haen, die het Goed en het Kwaad symboliseren. Aan weerszijden van de brede trap die naar de zuilengang voert, staan twee door J. Jacquet gesculpteerde leeuwen, die ieder door een genius met een brandende toorts in de hand geleid worden.

In de nissen van de zijgevels zijn slanke vrouwenfiguren opgesteld die o.m. Afrika, Amerika, de Kunst, de Wetenschap, de Metaalnijverheid, enz. voorstellen. Binnen het gebouw kan men beeldhouwwerken van Rodin bewonderen. In de loop van de jaren werden reeds enkele aanpassingswerken uitgevoerd in het beursgebouw zelf, ondermeer om de verschillende administratieve diensten te huisvesten.

In de nacht van donderdag 29 op vrijdag 30 november 1990 brak brand uit in een van de cabines van de effectenmakelaars op het gelijkvloers van het beursgebouw. De hevige brand vernielde een oppervlakte van vele honderden vierkante meters. De grootste schade werd evenwel veroorzaakt door de uitslaande roetwolken die alle hoeken van het gebouw wisten te bereiken. De stad Brussel en de Beurscommissie hebben na gemeenschappelijk overleg beslist alle lokalen en uiteraard ook het parket volledig te renoveren.

11b. Insigne van de Effectenmakelaars van de Beurs van Brussel

- Vz.** * BOURSE DE BRUXELLES * (rondom)
Minerva, als verpersoonlijking van de handel, met een weegschaal in de rechterhand en voor haar een open boek.
De afsnede werd gereserveerd voor een opschrift.
Getekend onderaan rechts: RAU
- Kz.** CAISSE / DE / LIQUIDATION / DES / OPERATIONS / DU MARCHÉ / A TERME / (gereserveerde ruimte) / ADMINISTRATEUR (onderaan)

1936, Fisch, 17,5 mm x 34 mm, brons, hanger.

Waarschijnlijk vervaardigd naar aanleiding van het Koninklijk Besluit van 10 november 1935 dat het beroep van effectenmakelaar reglementeert.

12. 25ste verjaardag van de firma Comptoir Belge des Engrais Azotes

- Vz.** Ceres, voorgesteld als een halfnaakte vrouw, draagt een fruitkorf in de linkerarm en plukt korenaren met de rechterhand. Zij staat tussen fabrieksgebouwen.
Getekend langs de rechtse rand: RAU.
- Kz.** Tussen 1909 (links verticaal) en 1934 (rechts verticaal) een versierde cartouche met: XXVe / ANNIVERSAIRE / DU / COMPTOIR BELGE / DES / ENGRAIS AZOTES

1934, Fisch, 80 mm, brons.

Ref. A.G. van der DUSSEN b.v., *Veilingcatalogus nr. 18*, Maastricht 1992, lot 943.

Op de kant soms het monogram IIR van de kunstenaar naast de signatuur van de fabrikant (FISCH-FONSON of FISCH).

13. Wereldtentoonstelling, Brussel 1935

- Vz.** Gekoppelde bustes van koning Leopold III en koningin Astrid naar links.
Getekend onder de hals: RAV.
- Kz.1** BRUXELLES (horizontaal) / BRUSSEL (verticaal) / 1935
Epigrafische compositie met gemeenschappelijke B
- Kz.2** Idem kz.1 maar met een bijkomend randschrift.
EXPOSITION · WERELDTENTOONSTELLING
Komt uitsluitend voor op exemplaren met een diameter van 23 mm.

Kz.3 Blanco.

1935, Fisch, 80 mm Ø, brons, zilver, ivoor (unicum); 23 mm Ø, koper, brons, zilver.

Ref. A.G. van der DUSSEN b.v., *Veilingcatalogus nr. 18*, Maastricht 1992, lot 850.

14. Wereldtentoonstelling, Brussel 1935

Vz. Hoofd van prins Boudewijn naar links, rechts zijn gekroonde initiaal en het wapenschild van België.

Getekend en gedateerd onder de hals: RAU / 1935

Kz.1 BRUXELLES (horizontaal) / BRUSSEL (verticaal) / 1935

Epigrafische compositie met gemeenschappelijke B

Kz.2 Blanco

1935, Fisch, 50 mm Ø, brons, [zilver]; 20 mm Ø, zilver, hanger; 9 mm Ø, zilver, (keerzijde blanco).

Vergelijk met nummers 8a, 8b en 21, vz.2.

15. Emile Drugmand

Vz. Buste naar links.

Getekend en gedateerd rechts van de hals: RAU. / 1935

Kz. LES / MEMBRES DU SYNDICAT / DES / FABRICANTS BELGES / DE BOULONS ET TIREFONDS / A / LEUR COLLEGUE ET AMI / EMILE DRUGMAND / 1905-1935

1935, Fisch, 70 mm Ø, brons en [zilver].

Ref. FIBRU, *Bedrijfsarchieef*, brief van Dhr. Drugmand aan F. Fisch van 1 augustus 1934: *Er werden 2 exemplaren vervaardigd met het bijkomende opschrift "A ses chers Neveu et Nièce", 25 exemplaren met het opschrift "A ses chers Amis" en 38 exemplaren zonder bijkomend opschrift.*

16. Albert Nieuwenhuys

Vz. A. NIEUWENHUYS : MINISTRE DE BELGIQUE A LUXEMBOURG

Buste naar links, eronder rechts: 1924 / 1936

Getekend links boven de schouder: RAU

Kz. Links het gekroonde Belgische wapenschild en rechts het gekroonde Luxemburgse wapenschild, tussen beide een Mercuriusstaf met onderaan twee gekruiste rozetakken.

Getekend onderaan in het midden: R

1936, Fisch, 70 mm Ø, brons.

17. Charleroi, eremedaille

Vz. VILLE DE / CHARLEROI (in de afsnede)
Stadhuis van Charleroi met het stadswapen in de afsnede.
Getekend onderaan in het midden: RAU

Kz.1 Industrieel complex, bovenaan een liggende vrouw met een palmtak. De afsnede werd gereserveerd voor een opschrift.

Kz.2 EXPOSITION / NATIONALE / PHILATELIQUE / RESERVEE A / LA JEUNESSE / 18 OCT. 1936 / (gereserveerde ruimte)

Kz.3 EXPOSITION / NATIONALE / PHILATELIQUE / RESERVEE A / LA JEUNESSE / DE 10 A 18 ANS / (gereserveerde ruimte)

Kz.4 Blanco.

1936, Fisch, 70 mm Ø, brons.

Waarschijnlijk werden 1.000 exemplaren tegen 25 BEF per stuk, alle kosten inbegrepen, geleverd. In de tupotheek van de firma Fibru bevindt zich een matrijs met een diameter van 30 mm.

Ref. FIBRU, *Bedrijfsarchief*, prijsopgave van 11 april 1933.

Het stadhuis is een indrukwekkend gebouw dat in 1936 werd opgetrokken naar de plannen van architect Jos André (1885-1969). Bij de bouw is gebruik gemaakt van witte steen en arduin, zodat het gebouw goed geïntegreerd is in de architectuur van de buurt, in hoofdzaak een handelswijk. De gevels zijn getooid met majestueuze bas-reliëfs waarvan sommige beeldhouwd zijn door Marcel Rau en andere door Oscar de Clerck (1892-1968).

Het belfort, symbool van de gemeentelijke vrijheden, bekroont het gebouw. Reeds bij de ingang wordt onze aandacht getrokken door een indrukwekkende staatsietrap. Bovenaan die trap bevindt zich, als het ware als een voorsmaakje van de tentoon-gestelde collecties, een groots werk van Alphonse Darville, ROEM EN VREDE, een prachtig bronzen stuk dat met bladgoud is bedekt. Het geeft aan het trappenhuis de door de bouwmeesters gewenste luister.

De tweede verdieping van het stadhuis is thans volledig ingenomen door het Museum voor Schone Kunsten. Onlangs werd ook de derde verdieping, waar de collec-

ties van het Jules Destrée Museum zijn ondergebracht, voor het publiek opengesteld. De resoluut hedendaagse aanpak van het architecturale ontwerp is het werk van architect Patrick Dumont. De liggende vrouw met palmtak die op de keerzijde verschijnt, zien we ook afgebeeld in de bas-reliëf van de voorzijde van het stadhuis.

18. Koninklijke Academie voor Schone Kunsten van Brussel, eremedaille

Vz. LEOPOLDVS·III / REX

Buste naar links.

Getekend rechts langs de rand: RAV.

Kz. ARS

Gevleugelde verpersoonlijking van de kunst met zegepalm, naar links.

De afsnede werd gereserveerd voor een opschrift.

Rechts onder getekend: monogram IR

1936, Fisch, 50 mm Ø, brons en zilver; 70 mm Ø, brons, zilver, verguld brons of zilver; **proefslag in brons op 55 mm Ø.**

Zowel voor- als keerzijde werden tevens afzonderlijk en zonder keerzijde gebruikt. Dit wijst erop dat deze medaille gedurende meerdere jaren gebruikt werd.

De medaille kwam wellicht tot stand naar aanleiding van het Koninklijk Besluit van 1936 dat een wettelijke basis lag voor het architectuuronderwijs.

De meeste academies van de 18de eeuw vonden hun oorsprong in het streven naar centralisatie van de vorsten, maar de Academie van Brussel kwam voort uit de corporaties en de bescherming van de gemeentelijke macht die in onze streken invloedrijk was gebleven. De school was eerst gevestigd in een kamer van het stadhuis die de magistraat Brussel op 30 september 1711 toewees. De dekens van de schilders, beeldhouwers, tapijtwevers en andere amateurs, vestigden er op 16 oktober van hetzelfde jaar, een soort school "om er de kunst van het tekenen te oefenen".

De Academie van Brussel volgde met haar interesse voor de tekenkunst, de gangbare tendens die bij de meeste gelijkaardige instituten heerste. Vanaf hun oprichting weerspiegelden ze zich aan de Academia del Disegno die in 1563 gesticht werd in Florence.

De bepaling "de kunst van het tekenen te oefenen" zou de leidraad vormen voor de onderwijsmethode en de administratieve organisatie van het instituut, van 16 oktober 1711 tot 30 september 1737 (datum waarop de school haar eerste reglement krijgt). In 1762 zou de Academie een zware interne crisis kennen die de meeste leden ertoe aanzette de bescherming te vragen van Karel van Lorreinen en zou leiden tot een structuurverandering. Op verzoek van de studenten, die zich lieten inspireren door het Franse academisch model, verleende de graaf zijn hoge bescherming aan de Academie van Brussel. Karel van Lorreinen eiste een nieuw "stabiel en standvastig" reglement en drong aan op het onderwijs van de burgerlijke architectuur aan de Academie.

Nochtans ging de “hoge bescherming” in onze streken niet gepaard met de rijke dotaties die de Franse academies kregen. In 1768 werd dan ook besloten een beroep te doen op particulieren. Er werden talrijke inschrijvingen georganiseerd om de nodige fondsen te vergaren voor de oprichting van een “Academie voor Schilderkunst, Beeldhouwkunst en Architectuur die de bescherming van Zijne Koninklijke Hoogheid waardig is”.

De hervorming door de graaf was dus nuttig omdat ze de school de noodzakelijke structuren en middelen bezorgde. Het Oostenrijkse bewind moedigde de verspreiding aan van de reglementen over de andere steden die gelijkaardige instituten wilden oprichten.

Het onderwijs aan de Academie zou onderbroken worden door de moeilijkheden die onze streken kenden tijdens de periode van de revolutie. De Academie opende terug haar deuren in 1800, dank zij een besluit van burgemeester Rouppe die de nadruk legde op het openbaar nut. De documenten uit die tijd beschrijven de Franse bezetting als een fase van stagnatie, zelfs van decadentie, op het gebied van kunstonderwijs. Deze lethargische fase van de school zou nog duren tot het eind van het Hollands bewind.

Na 1830 leefde de Academie terug op onder impuls van directeur Navez. Hij liet projecten onderzoeken voor de reorganisatie en uitbreiding van het onderwijs, ze zouden verwezenlijkt worden tussen 1835 en 1836. De stad zou nochtans slechts in 1849, ter uitvoering van het reglement van 1836, een klas voor schilderkunst aan de Academie organiseren. Een jaar eerder werd de Koninklijke School voor Graveerkunst bij het instituut gevoegd.

De Academie kende tussen 1860 en 1862 nog andere hervormingen, waardoor bij voorbeeld een groter aantal algemene vakken werden ingevoerd. Bepaalde accenten in het programma legden ook de nadruk op de promotie van de toegepaste kunsten bij de industrie. Deze tendens zou in 1886 onder invloed van Karel Buls leiden tot de opening van de School voor Sierkunsten. In 1890 voerde de stad een diploma architectuur in.

De maatregelen die directeur Van der Stappen op het einde van de 19de eeuw nam, zouden bijdragen tot de reputatie van het onderwijs. De school stond nu open voor literaire benaderingen en ook voor de fotografie in relatie met de Schone Kunsten. In 1912 betrachtte Horta een nieuwe hervorming van de programma's ter gelegenheid van een reorganisatie van de School voor Sierkunsten.

De eerste wereldoorlog echter zou de toepassing van dit reglement, dat door de stad in 1914 goedgekeurd werd, verhinderen. De hervorming zou na de oorlog niet doorgevoerd worden en het systeem met de ateliers werd op aanraden van Bonduelle en Lambot toegepast.

Een koninklijk besluit van 1936 regelde op wettelijke basis het architectuuronderwijs en maakt een einde aan de avondschool in deze discipline. Een besluit van de Regent, in 1949, trok het architectuuronderwijs op tot het niveau van het hoger onderwijs.

Uit “ACADEMIE, 275 jaar onderwijs aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten van Brussel”, Brussel 1987, een uitgave van het Gemeentekrediet (D/1987/0348/12 - ISBN 2-87193-030-9).

19. Eeuwfeest van het 1ste Artillerie Regiment

Vz. LEOPOLDVS III / REX BELGARVM

Hoofd naar links.

Getekend onder de hals: RAV

Kz. * CENTENAIRE DU 1ER RÉGT. D'ARTILLERIE * / EEUWFEEST VAN HET 1TE RÉGT. ARTILLERIE

Regimentswapen tussen de jaartallen 1836 (links) en 1936 (rechts).

1936, Fisch, 50 mm Ø, brons en zilver.

Ref. FIBRU-FISCH, *Fondscatalogus*, nr. 879 SP (vz.)

Het standaardportret van de voorzijde bestaat in verschillende afmetingen en werd gekoppeld aan vele keerzijden.

20. 50ste verjaardag van de Société Anversoise des Moulins

Vz. <<DU FROMENT / A LA FARINE>> (rondom)

Twee kinderen die een korenschoof dragen; rechts beneden 1886 / 1936 en links beneden het logo van de firma vergezeld van de tekst: MOULINS

MERXEM SOCIETE ANONYME

In de afsnede een zicht op het bedrijfsgebouw.

Getekend rechts langs de rand: RAU

Kz. 50e / ANNIVERSAIRE / ----- / S^{té}. A^{me}. ANVERSOISE / DES MOULINS- / -MERXEM- / ----- / 50e / VERJARING

1936, Fisch, 80 mm Ø, brons en zilver.

21. Wereldtentoonstelling, Parijs 1937

Vz.1 Hoofd van prinses Josephine Charlotte naar rechts, links haar gekroond initiaal.

Getekend onderaan rechts: RAU

Vz.2 Hoofd van prins Boudewijn naar links, rechts zijn gekroond initiaal en het wapenschild van België.

Getekend onder de hals: RAU / .1933.

Vz.3 Hoofd van prins Albert naar links, rechts zijn gekroond initiaal en het wapenschild van Luik.

Getekend onder de hals: RAU

Vz.4 ASTRID REGINA / BELGARVM

Hoofd naar rechts.

Getekend onder het hoofd: RAU

Vz.5 LEOPOLDVS III / REX BELGARVM

Hoofd naar links.

Getekend onderaan rechts: RAV

Kz. PARTICIPATION BELGE (bovenaan in halve cirkel) / EXPOSITION /

★ / DE PARIS / ★ / 1 9 3 7

Belgisch paviljoen.

Ref. FIBRU, *Bedrijfsarchieef*, brieven van 14 april 1937 en 14 februari 1956.

De medailles werden samen aangeboden in één etui. Deze van de koning en de koningin hebben een diameter van 70 mm. De medailles van de prinsen hebben een diameter van 50 mm. Beide groepen werden zowel in brons als in zilver en in vermeil geslagen. Uit briefwisseling (14/02/1956) tussen de kunstenaar en de fabrikant blijkt dat Rau over een gegoten exemplaar van elk type beschikte. Er kon niet achterhaald worden welke afmetingen deze gegoten modellen (?) hadden. Verschillende voorzijden werden later hernomen met andere afmetingen en gekoppeld aan meerdere keerzijden. Vergelijk met de nummers 30, 31a, 31b, 36, 37, 38, 42 en 44 (vz.1), 31c (vz.4), 27 (vz.5).

Met de kunstenaar werd een ereloon per verkochte serie afgesproken. Hoeveel series aangemaakt werden kon niet achterhaald worden (Nous avons fixé comme suit les prix pour la série de 5 médailles de la Famille Royale. Par 50 séries 200,-BEF, par 100 séries 150,-BEF, par 150 séries 125,-BEF, par 200 series 100,-BEF. Nous vous avons réservé un droit global de 25,-BEF par série de médailles).

22. Joseph Tirou**Vz.** Buste in driekwart naar links.

Getekend links: RAU

Kz. A MR JOSEPH TIROU / LA POPULATION DE / CHARLEROI / RECONNAISSANTE / 1912 – 1937

Tussen twee palmtakken een kader met een zicht op het stadhuis van Charleroi.

1937, Fisch, 70 mm Ø, brons en zilver.

Joseph Tirou was van 1912 tot 1937 burgemeester van Charleroi.

23. Jules Jadot

Vz. Kaart van België met voornaamste spoorverbindingen, links een trein en onderaan het logo van de NMBS.
Getekend onderaan langs de rand: RAU

Kz. A / MONSIEUR / JULES JADOT / PRESIDENT / DU COMITE
PERMANENT / DE LA SOCIETE NATIONALE / DES CHEMINS DE
FER BELGES / 1926-1938 / CES COLLEGES ET SES /
COLLABORATEURS

1938, Fisch, 80 mm Ø, brons.

Ref. FIBRU-FISCH, *Bedrijfsarchief*, bundel M. Rau (1938).

De verkoopprijs van de medaille werd vastgesteld op 50,-BEF.

24. Eeuwfeest van het Koninklijk Belgisch Muziekconservatorium

Vz. Vrouw die een harp bespeelt, bovenaan 3 verschillende sterren.
Getekend tussen de snaren: RAU

Kz. CENTENAIRE / (monogram CRMB) / 1938 / DES CONCERTS
Epigrafische compositie.

1938, Fisch, 60 mm Ø, brons, zilver.

Het monogram CRMB staat voor Conservatoire Royal de Musique de Belgique.

25. Brasserie des Alliés - Marchienne-au-Pont

Vz. BRASSERIE / DES / ALLIES (links) / MARCHIENNE / AU / PONT (rechts)
Zicht op bedrijfsgebouwen.
Getekend onderaan links van het gebouw: R

Kz. SALLES DE BOUTEILLERIE (bovenaan)
11 SEPTEMBRE 1938 (onderaan)
Binnenzicht op bottelarij.

1938, Fisch, plaket 71 x 71 mm, brons.

26. 25ste verjaardag van de firma Synkin N.V.

Vz. Naakte Afrikaan, ten halve, kijkend naar links, die draait aan een tandwiel.
Getekend links van het tandwiel: RAU

Kz. SYNKIN / – S.A. – / 1913 ★ 1938
Kaart van Belgisch Congo waarop volgende steden aangestipt werden: LEO, BRAZZA, LUKOLELA, COQ, STAN, UVIRA, A/VILLE, E/VILLE.

1938, Fisch, 70 mm Ø, brons.

Ref. NATIONALE BANK VAN BELGIE, *Het vorstenportret op munt en biljet 1830-1991*, Brussel 1991, nr. 106.

Het Syndicat d'Etudes et d'Entreprises du Congo "Synkin" verhandelde onder meer bouwmaterialen en machines bestemd voor de industrie. De firma werkte zowel voor de overheid als voor private ondernemingen. Ook houtwinning en koffieplantages behoorden tot haar werkzaamheden. Voorzitter Henri Depage gaf aan Rau de opdracht een medaille te creëren ter herinnering aan het zilveren jubileum van de activiteiten van Synkin in Belgisch Congo. De namen van de steden, waar de firma een zetel had, werden op de medaille vermeld.

27. Tentoonstelling van Luik

Vz. Hoofd van prins Albert naar links, rechts zijn gekroonde initiaal en het wapenschild van Luik.
Getekend onderaan langs de rand: RAU

Kz. 19 / 39
Het Luikse perron, geflankeerd door het jaartal.

1939, Fisch, 20 mm Ø, brons.

Vergelijk met nr. 21 - vz.3.

28. Belgische handelsmissie in Zuid-Amerika

Vz. Putto houdt met opgeheven armen een bloemenguirlande, die achter het figuurtje tot op de grond reikt.
Getekend onder de linkervoet: RAU

Kz. MISION / COMERCIAL / BELGAEN / AMERICA / DEL SUD / 1939 / ---

1939, Fisch, zeshoekig 60 x 70 mm, brons, verzilverd en verguld brons.

Ref. FIBRU-FISCH, *Fondscatalogus*, nr. 987 SP.

Zie ook de medailles nrs. 1, 45, 64, 83.

29. Vormsel

Vz. Lam met links een lelie en rechts bloemen, bovenaan de Heilige Geest in de vorm van een duif.
Getekend langs de rand boven de bloemen: RAU

Kz. credo
Kruis met onderaan gereserveerde ruimte.

1940, Fisch, 27 mm Ø, brons, zilver en verguld zilver.

Ref. FIBRU-FISCH, *Fondscatalogus*, nr. 1623.

30. Leopold III

Vz. Hoofd naar links, rechts de gekroonde initiaal.

Kz.1 HOMMAGE / A NOTRE / ROI / — / .28 MAI 1940.
Tekst in het veld.

Kz.2 Blanco

1940 (?), Fisch, 20 mm Ø, brons, verguld brons; werd tevens verwerkt tot hanger en tot achthoekige plakiet van 14 x 11 mm.

Vergelijk met nr. 21 - vz.5.

Er bestaat enige onzekerheid over de juiste productiedatum van deze herinneringspenning van de Achttiendaagse Veldtocht. Het lijkt onwaarschijnlijk dat deze in 1940 geslagen werd. Mogelijk werd hij in 1945 vervaardigd of later, naar aanleiding van de Koningskwestie. Merkwaardig genoeg is de penning niet getekend en ontbreekt de traditionele vermelding REX. Er werd in de briefwisseling van de firma met Rau geen spoor gevonden van deze penning.

31a. Herinnering aan oflag Prenzlau

Vz. LEOPOLDVS III / REX BELGARVM
Hoofd naar links.
Getekend onder de hals: RAV

Kz. OFLAG II.A / PRENZLAU / 21·VII·1942 (in het veld)
Twee hulstakken, bovenaan een kroon.

1942, Fisch, 50 mm Ø, 70 mm Ø, brons. Werd tevens verwerkt tot hanger met een diameter van 32 mm. Deze draagt op de keerzijde slechts de tekst:
PRENZLAU / - · - / JUILLET / 1941 / - /

Ref. Collectie E. Verbeke, Kuurne.

Oflag II.A te Prenzlau (gelegen in het Noorden van het Brandenburgerland) beheerd door de Wehrmacht was de verplichte verblijfplaats van 1.500 actieve officieren en van 800 reserveofficieren tot in juli 1943 toen de reserveofficieren overgebracht werden naar een ander kamp in de nabijheid van Hamburg. De actieve officieren verbleven er tot de evacuatie van het kamp voor de aankomst van het Sovjetleger.

*Volgende tekst werd mij bezorgd door Dhr. Marc Vancraenbroeck:
Deze medaille huldigde de Nationale Feestdag van 1942, tijdens dewelke de gevangenen genomen officieren in Prenzlau (en meer bepaald de reserveofficieren) in het kamp een gedenkwaardig defilé organiseerden. Dit defilé was samengesteld door talrijke groepen die zeer representatief waren voor hun stad of hun streek. Elk van deze groepen had door middel van resten van verpakkingsmateriaal, hout, karton, enz... een symbool voor zijn stad (Luik, Gembloers, Doornik, enz...) vervaardigd.*

Een gekostumeerde groep van Gilles van Binche droeg door zijn muziek en zijn dansen bij tot de animatie. Dit defilé doorkruiste het hele kamp in een onbeschrijfelijke stemming. De bewakers hadden er geen bezwaar tegen, hetgeen niet het geval was in 1941, toen Belgische vlaggen, gemaakt door zwarte, gele en rode dekens aan de vensters verschenen. De Duitsers kwamen tussenbeide en de zaak had een slechte afloop kunnen hebben. Deze medailles werden in Brussel besteld en degenen die er een aangevraagd hadden, bekwamen een exemplaar te betalen in Lagermark. Deze inlichtingen werden mij verstrekt door de heer Emile Lamy.

31b. Herinnering aan oflag Prenzlau

Vz. Hoofd van prins Boudewijn naar links.
Getekend onder de hals: RAU

Kz. OFLAG II.A / PRENZLAU / 21·VII·1942 (in het veld)
Twee hulstakken, bovenaan een kroon.

1942, Fisch, 50 mm Ø, brons.

Vergelijk met nr. 21 - vz.2.

31c. Herinnering aan oflag Lübeck

- Vz.** LEOPOLDVS III / REX BELGARVM
Hoofd naar links.
Getekend onder de hals: RAV
- Kz.** OFLAG XC / LÜBECK / 21·VII·1943
Binnen een lauwerkrans de gekroonde tekst.
- 1943 Fisch, 70 mm Ø, [32 mm Ø], brons.

Krijgsgevangenenkamp voor officieren.

32. Jules Miesse

- Vz.** JULES / MIESSE (rondom) / FONDATEUR (links van de hals)
Buste naar links.
Getekend in de afsnede: RAU.
- Kz.** CINQUANTENAIRE DES USINES (bovenaan)
Gekroond wapenschild met Sint-Michiel, links ervan 1894 en rechts 1944,
eronder *miesse*; onderaan een gereserveerde ruimte.
- 1944, Fisch, 70 mm Ø, brons.

33. André Janssens

- Vz.** ANDRE / JANSSENS
Buste naar links.
Getekend onderaan rechts: RAU
- Kz.** TIENSCHÉ SUIKERRAFFINADERIJ · RAFFINERIE TIRLEMONTTOISE ·
(langs de rand)
IN / MEMORIAM / ANDRÉ / JANSSENS (bovenaan in het midden)
LÂCHEMENT / ASSASSINÉ / PAR DES / TRAITRES / LE (onderaan links)
LAFHARTIG / DOOR / VERRADERS / VERMOORD / OP (onderaan rechts)
9-8-1944 (helemaal onderaan in het midden)
- 1944, Fisch, 50 mm Ø, [70 mm Ø], brons.
- Ref.** PIERRE DEGEL, “De Tiense suikerraffinaderij in de numismatiek”, in: *Tijdschrift voor numismatiek* 30,1, (1980), pp. 38-40.

Als represaille van een aanslag op een collaborateur, werden op 9 augustus 1944 te Tienen drie vaderlandsgezinden vermoord. Een van hen was ir. André Janssens. Hij werd 's nachts in zijn woning doodgeschoten. Ter zijner nagedachtenis werd deze bronzen medaille uitgegeven en aan het personeel van de Suikerraffinaderij geschonken. De juiste productiedatum is niet met zekerheid gekend.

34. Achille Van Acker (1898-1975)

Vz. Buste naar links
Getekend rechts van de hals: RAU

Kz. ACHILLE VAN ACKER • PREMIER MINISTRE
In een cartouche een naakte man naar links, die een tandwiel draait. De cartouche scheidt het jaartal: 19 / 45
MILITANT SYNDICALISTE / DEPUTE DE BRUGES / PRESIDENT DU PSB / DURANT L'OCCUPATION & CHEF DE LA RESISTANCE / MINISTRE DU TRAVAIL & DE LA PREVOYANCE SOCIALE / SECURITE SOCIALE & STATUT DU MINEUR / PREMIER MINISTRE: / REDRESSEMENT ECONOMIQUE / PROMOTION DU TRAVAIL / VICTOIRE DU CHARBON (onderaan)

1945, Fisch, 70 mm Ø, brons.

Socialistisch staatsman geboren te Brugge waar hij in 1927 burgemeester werd. Hij was verschillende keren minister van Sociale Zaken en Tewerkstelling (1944, 1945, 1946) en eerste minister (1945, 1946, 1954-58). In 1958 werd hij minister van staat. Hij was gedurende vele jaren kamervoorzitter. Men beschouwt hem als de vader van de sociale zekerheid zoals wij die nu kennen. Hij was tevens de bezieler van het economisch herstel na 1945.

35. Herdenkingsmedaille van de Bevrijding - Albertkanaal

Vz. SCALDIS / MOSA
Links: SCALDIS als de vrouwelijke verpersoonlijking van de Schelde, rechtopstaand, houdt een anker vast met de rechterarm en korenaren in de linkerhand, op de achtergrond de Antwerpse haven en op de kaai het wapenschild van de stad Antwerpen.
Rechts: MOSA als de vrouwelijke verpersoonlijking van de Maas, rechtopstaand, met een tandwiel in de rechterhand en houdt met de linkerarm een rechtopstaande hamer tegen haar lichaam, op de achtergrond fabrieken en op de kaai het wapenschild van de stad Luik.
Tussen beide een opkomende zon. Getande listel.
Getekend onderaan: RAU

Kz. 1944 - 45 / GRATEFUL BELGIUM TO / THE LIBERATING ARMIES (in het veld).

Links: het gekroonde wapenschild van België, bovenaan een kaart van België met de loop van het Albertkanaal en de steden Oostende, Brugge, Kortrijk, Gent, Antwerpen, Mechelen, Leuven, Hasselt, Bruxelles-Brussel, Tournai, Mons, Charleroi, Namur, Liège.

Gereserveerde afsnede.

1945, Fisch, 80 mm Ø, brons.

Collectie E. Verbeke, Kuurne gegoten brons 444 mm

36a. Herinneringsmedaille aan de praalstoet van Turnhout

Vz. LEOPOLDVS III / REX BELGARVM

Hoofd naar links.

Getekend onder de hals: RAV

Kz. VADERLANDSCHE PRAALSTOET OP 21 JULI 1945 (randschrift)

Gekroond wapenschild van Turnhout, lauwerkrans rond de tekst:

STAD TURNHOUT

1945, Fisch, 70 mm Ø, brons.

Vergelijk met nr. 21 - vz.5.

36b. Mehagne

Vz. LEOPOLDVS III / REX BELGARVM

Hoofd van Leopold III naar links

Getekend onder het hoofd: RAV

Kz. MEHAGNE / - / A SES / PRISONNIERS / JUILLET 1945 / - - - /

Lauwerkrans.

1945, Fisch, 70 mm Ø, brons.

Vergelijk met nr. 21 - vz.5.

36c. Cognelée

Vz. LEOPOLDVS III / REX BELGARVM

Hoofd naar links.

Getekend onder het hoofd: RAV

Kz. COGNELEE / A SES ENFANTS / LES PLUS CHERS / 2-9-1945
Lauwerkrans met in het veld de tekst.

1945, Fisch, 70 mm Ø, brons.

Vergelijk met nr. 21 - vz.5.

37. Eeuwfeest van de Liberale Partij

Vz. ROGIER • FRERE-ORBAN (bovenaam) / JANSON • HYMANS (onderaan)
Vier hoofden naar links.
Getekend onder het derde hoofd: RAU

Kz. CENTENAIRE DU PARTI LIBERAL BELGE • EEUWFEEST DER
BELGISCHE LIBERALE PARTIJ • (randschrift)
Kruisgewijs: 1846 (boven) / 1946 (onder) / 14 (links) / VI (rechts)
Centrale cartouche met het gekroonde Belgische wapenschild tussen PLB
(links) BLP (rechts)

1946, Fisch, 60 mm, brons.

Ref. NATIONALE BANK VAN BELGIE, *Het vorstenportret op munt & biljet
1830-1991*, Brussel 1991, nr. 107.

De voorzijde toont de portretten van vier belangrijke liberale voormannen: Charles Rogier (1800-1885), advocaat, lid van het Nationaal Congres, parlementair, minister, minister van staat, gouverneur van Antwerpen; Hubert Frère-Orban (1812-1896), pseudoniem: Jean Van Damme, advocaat, parlementair, minister; Paul-Émile Janson (1872-1944), advocaat, parlementair, minister, minister van staat; Paul Hymans (1865-1941), advocaat, hoogleraar, parlementair, minister, minister van staat.

Deze medaille werd oorspronkelijk tegen 100,-BEF per exemplaar verkocht door de Landsraad der Liberale Partij.

38. Lucien Beauduin

Vz. LUCIEN / BEAUDUIN
Hoofd naar links.
Getekend rechts van het hoofd in het midden: RAU

Kz. 1891 (boven langs de rand) / 1941 (onder langs de rand)
DIRECTEUR / & / ADMINISTRATEUR-DELEGUE / DE LA /
RAFFINERIE / TIRLEMONTTOISE (in het veld)

1947, Fisch, 70 mm Ø, 50 mm Ø, brons.

Ref. P. DEGEL, "De Tiense Suikerraffinaderij in de numismatiek", in: *Tijdschrift voor Numismatiek* 30, 1, (1980), pp. 38-40.

J. LIPPENS, *Les médailles coulées de Marcel Rau*, in: *Bulletin du Cercle d'études numismatiques* 14, 4, (1977), pp. 79-81, beschrijft onder nr. 5 een model uit paraffine met een diameter 130 mm. Dit kon niet teruggevonden worden.

In 1913 werd Lucien Beauvuin aangesteld tot afgevaardigd beheerder van de Tiense Suikerraffinaderij. Op dat ogenblik was hij reeds 22 jaar aan het bedrijf verbonden. Hij was een dynamische figuur die de Tiense Suikerraffinaderij op een efficiënte wijze door de Eerste Wereldoorlog en de crisisjaren loodste. Hij overleed in 1941. Na de Tweede Wereldoorlog werd een bronzen medaille met zijn beeldenaar uitgegeven. Kleine exemplaren werden aan bedienden en aan verdienstelijke arbeiders geschonken. De grote waren bestemd voor directeurs en vooraanstaanden.

39. Charles Resteau

Vz. ♦ CHARLES / RESTEAU ♦

Buste naar rechts.

Getekend en gedateerd rechts beneden: RAU / 1947

Kz. AVOCAT·BATONNIER / A LA COUR DE CASSATION / PRESIDENT / DU CONSEIL DE LEGISLATION / ♦ ♦ ♦ / 50^e ANNIVERSAIRE DE / BARREAU / 11 OCT. 1947 / ♦

Bovenaan een advocatenbaret.

1947, 97 mm Ø, brons, gegoten.

40. Landsbond van de Belgische Bakkerijen

Vz. LEOPOLDVS III / REX BELGARVM

Hoofd naar links.

Getekend onder het hoofd: RAV

Kz. * LANDSBOND DER BELGISCHE BAKKERSBAZEN * LIGUE
DES PATRONS BOULANGERS BELGES (buitencirkel)
* ARBEID - ORDE - TUCHT * TRAVAIL - ORDRE - DISCIPLINE
(binnencirkel)

De Heizelpaleizen, in een cirkel 1948, tussen een lauriertak (links) en een eiketak (rechts).

Niet gesigneerd maar van de hand van Raymond Glorie.

1948, Fisch, 70 mm Ø, verguld brons.

Vergelijk met nr. 21 - vz.5.

41. 50ste verjaardag van La Floridiënne

Vz. LA FLORIDIENNE (bovenaan) / NATVRA (midden) / 1898 (links)
1948 (rechts) / INDUSTRIA (rechts voor 1948)
De verpersoonlijking van de industrie, leunend op een tandwiel, kijkt naar de verpersoonlijking van de natuur. Links boven is op de achtergrond een fabriek zichtbaar.
Getekend rechts in de hoek: RAU

Kz. PROMOTEURS / 1890-1898 / J. ROLIN / G. VAN DER REST /
J. BUTTGENBACH / E. TODROS / ♦ / PRESIDENTS / E. NERINCX.1898
/ A.J. ROLIN.1947 / G. VAN DER REST.1921 / H. BUTTGENBACH.1931

1948, Fisch, plakket met afgeronde hoeken 64 x 76 mm, brons.

De firma La Floridiënne is nog steeds actief in de scheikundige nijverheid.

42. Koninklijke Vlaamse Academie voor Geneeskunde

Vz. LEOPOLDVS III / REX BELGARVM
Hoofd naar links.
Getekend onder de hals: RAV

Kz. KON. VLAAMSE ACADEMIE VOOR GENEESKUNDE VAN BELGIE
1938 . TIENJARIG BESTAAN . 1948 (randschrift)
(in het veld:)
BESTUUR / H. DECKX, VOORZITTER / L. LEYNEN, EERSTE
ONDERVOORZITTER / D. VAN CANEGHEM, TWEDE
ONDERVOORZITTER / A. LACQUET, VASTE SECRETARIS / - - - /
GEWEZEN VOORZITTERS / R. SCHOCKAERT, R. ROBBRECHT /
F. MEEUS / - - - / TITELVOERENDE LEDEN / A. DE GROODT,
R. APPELMANS, J.J. BOUCKAERT / R. DE BACKER, A. VAN
DRIESSCHE, J. LEBEER / A.J. VERSTRAETE, J. COLLE, R. GOUBAU /
F. VAN GOIDSENHOVEN, J.P. BOUCKAERT / J.A. SCHOCKAERT,
F. THOMAS, P. DENAYER / L. GEURDEN, P. REGNIERS, L. MASSART
/ P. BRUSSELMANS / BINNENLANDSE ERELEDEN / G. HEYMANS,
A.J.J. VANDEVELDE / - - - / DIENSTHOOFD / M. GORDEMANS /

1948, Fisch, 70 mm, [90 x 120mm], brons.

De Koninklijke Vlaamse Academie voor Geneeskunde van België werd opgericht bij Koninklijk Besluit van 7 november 1938 en kreeg rechtspersoonlijkheid op 1 november 1945. Het Koninklijk Besluit van 11 juli 1973 veranderde de naam in Koninklijke Academie voor Geneeskunde van België. Zij telt 49 titelvoerende, 14 corresponderende leden en daarenboven 18 buitenlandse ereleden en 79 buitenlandse corresponderende leden.

Vergelijk met nr. 21 - vz.5.

43. Antoine Lessinnes

Vz. ANTOINE LESSINNES • 1897-1948
Buste naar links.
Getekend rechts onder het hoofd: RAU

Kz. Blanco.

1948, 100 mm Ø, brons, gegoten.

Ref. J. LIPPENS, *Les médailles coulées de Marcel Rau*, in: *Bulletin du Cercle d'études numismatiques* 14, 1977, nr. 7, pp. 79-81.

44. Marc de Selys Longchamps (1875-1963)

Vz. MARC DE SELYS LONGCHAMPS
Buste naar rechts.
Getekend op de schouder langs de rand: BONNETAIN

Kz. L'ACADEMIE ROYALE DES SCIENCES, DES LETTRES ET DES
BEAUX ARTS / A / SON / SECRETAIRE PERPETVEL / 1936-1948
Griekse zuil.
Getekend onderaan in het midden van de zuil: RAV

1948, Fisch, 77 mm Ø, brons, gegoten.

Ref. J. LIPPENS, *Les médailles coulées de Marcel Rau*, in: *Bulletin du Cercle d'études numismatiques* 14, 1977, nr. 4, pp. 79-81, nr. 6.

Zoöloog, doctor in de wetenschappen, professor aan de Université Libre de Bruxelles en lid van de "Académie Royale de Belgique".

45. 50ste verjaardag van het Afrikaans Conservatorium

Vz. LES CRECHES DE L'AGGLOMERATION BRUXELLOISE AU
CONSERVATOIRE AFRICAIN POUR SON 50EME ANNIVERSAIRE
Een putto houdt met opgeheven armen een bloemenguirlande, die achter hem tot op de grond reikt.

Kz. Blanco.

1948, Fisch, plaket 26 x 35 mm, brons.

In 1898 kreeg een Brusselse crèche het financieel erg moeilijk. De “Cercle des Régates”, een sportvereniging met nogal wat notabele leden, besloot actie te voeren. In die periode genoten de sensationele ontdekkingen in Centraal Afrika veel belangstelling. Daarom besloten de initiatiefnemers zich te verkleeden in “roi nègre d’opérette” om op die manier anoniem en toch opvallend fondsen te verzamelen. De negerkoning liet zich vergezellen van een fanfare. Zo ontstond het “Africaans Conservatorium”!

Deze filantropische vereniging, sinds 1959 onder voorzitterschap van toenmalig prinses Paola, is ook nu nog zeer actief.

Zie ook medailles 1, 28, 64, 83.

46. Arbeid

Vz. Naakte man naar links die een schijf wentelt.
Getekend onderaan rechts langs de rand: RAU
Gereserveerde afsnede.

Kz. Blanco.

1948, Fisch, 70 mm Ø, 50 mm Ø, 40 mm Ø, 30 mm Ø, brons.

Ref. FIBRU-FISCH, *Bedrijfsarchief*, bundel Rau, brieven van 4 september 1940 en 27 september 1948.

J. LIPPENS & A. VAN KEYMEULEN, *De medaille in België van 1951 tot 1976*, Brussel 1980, nr. 87.

J. LIPPENS, *Les médailles coulées de Marcel Rau*, in: *Bulletin du Cercle d'études numismatiques* 14, 1977, nr. 4, pp. 79-81: signaleert een model in paraffine met een diameter van 220 mm in paraffine en vermoedt dat een gegoten versie bestaat.

FIBRU-FISCH, *Fondscatalogus*, nrs. 1048 (70 mm Ø), 1593 (50 mm Ø) en 1337 (30 mm Ø).

De firma schreef reeds in 1940 aan Rau: “D’autre part monsieur Fisch vous rapelle le modelage traitant le sujet Travail. Cette médaille intéressait probablement certains organismes actuellement”. Rau antwoordde hierop waarschijnlijk niet vermits zijn briefwisseling met Fisch door de oorlogsomstandigheden klaarblijkelijk tot 27 september 1948 onderbroken was.

47. 25ste verjaardag van de Nationale Maatschappij van de Belgische Spoorwegen

Vz. De hoofden van Mercurius en Ceres, naar links. In de afsnede: een tandwiel met zes bliksemschichten.

Getekend links, onder de kin van Mercurius: RAU

Kz. Over de landkaart van België met de voornaamste spoorwegverbindingen, de data 1926 - 1951 en het logo der Belgische Spoorwegen.

1951, Fisch, 70 mm Ø, 85 exemplaren in zilver met een dikte van 6 mm, 1000 exemplaren in brons en 10 genummerde proefslagen bestemd voor de kunstenaar.

Ref. FIBRU-FISCH, *Bedrijfsarchief*, bundel Rau.

J. LIPPENS & A. VAN KEYMEULEN, *De medaille in België van 1951 tot 1976*, Brussel 1980, nr. 23.

G. BOES, *Les médailles commémoratives frappées par les Chemins de Fer Belges*, in: *Bulletin du Cercle d'études numismatiques*, 1965, pp. 55-59.

De prijsopgave van 17 oktober 1951 vermeldt: outillage de frappe comprenant une matrice face 3.850,-BEF, outillage de frappe comprenant une matrice revers 4.650,-BEF. Médailles: 1.000 ex. de bronze 7175,-BEF, 10 ex. d'argent 675,-BEF, écrins savonnette recouverts de peau grise l'insigne B frappé argent sur le couvercle 222,-BEF.

48a. Bezoeken aan het Koninklijk Munthof

Vz. 19 (kroon) 48 / de gekoppelde bustes naar links van Leopold I, Leopold II, Albert I en Leopold III / ★

Getekend links, onder de kin van Leopold III: RAU

Kz.1 M.M. / LES GOUVERNEURS / DE PROVINCE / VISITENT LA MONNAIE / (twee ornamenten gescheiden door een punt) / DE H.H. / PROVINCIEGOUVERNEURS / BEZOEKEN DE MUNT / 19-4-1951

Kz.2 LE / MINISTRE / DES FINANCES / HENRI LIEBAERT / VISITE / LA MONNAIE / 19 JANVIER / 1955

Kz.3 M.M. / LES SECRETAIRES GENERAUX / VISITENT LA MONNAIE / - · - / DE H.H. / SECRETARISSEN GENERAAL / BEZOEKEN DE MUNT / 4-4-1956

1951, Koninklijk Munthof, 43,5 mm Ø, zilver.

1955, Koninklijk Munthof, 43,5 mm Ø, zilver.

1956, Koninklijk Munthof, 43,5 mm Ø, zilver.

- Ref. J. LIPPENS & A. VAN KEYMEULEN, *De medaille in België van 1951 tot 1976*, Brussel 1980, nr. 24.
LEON BOGAERT, *Complément et suite au catalogue de Ch. Dupriez (1832 à 1945), Monnaies, essais monétaires, épreuves et refrappes du Royaume de Belgique et du Congo*, Brussel 1972, nrs. 2918, 2919, 3010, 3011, 3016, 3017.

De voorzijde is vergelijkbaar met deze van het muntstuk van 100 frank.

48b. Medaille ter gelegenheid van het slaan van de eerste munt van de Centrale Bank van Belgisch Congo - Ruanda-Urundi

- Vz.** 19 (kroon) 48 / de gekoppelde bustes naar links van Leopold I, Leopold II, Albert I en Leopold III / ★.
Getekend links, onder de kin van Leopold III: RAU

- Kz.** ★ BANQUE CENTRALE ★ (bovenaan) CENTRALE BANK (onderaan)
In het centrum het ontwerp van de 5 F: in volle veld een vijfpuntige ster met een verlaagd centrum en de waarde aanduiding. De vijf punten van de ster scheiden de tekst: BELGISCH / CONGO / BELGE / RUANDA / URUNDI

1952, Koninklijk Munthof 43,5 mm Ø similor; bestaat ook in zilver.

- Ref. LEON BOGAERT, *Complément et suite au catalogue de Ch. Dupriez (1832 à 1945), Monnaies, essais monétaires, épreuves et refrappes du Royaume de Belgique et du Congo*, Brussel 1972, nrs. 2957, 2958.

De voorzijde is dezelfde als deze van nr. 48a.

49. Ethel Ford

- Vz.** Buste in driekwart naar links.
Getekend op de schouder: RAU

- Kz.** Blanco.

1951, Fisch, plakket 56 x 70 mm, brons; 101 mm, brons gegoten.

- Ref. J. LIPPENS & A. VAN KEYMEULEN, *De medaille in België van 1951 tot 1976*, Brussel 1980, nr. 25.
J. LIPPENS, *Les médailles coulées de Marcel Rau*, in: *Bulletin du Cercle d'études numismatiques* 14, 1977, nr. 11, pp. 79-81.

50. Henry Ford

Vz. HENRY / FORD

Buste in driekwart naar links.

Getekend op de schouder: RAU

Kz. Blanco.

1952, Fisch, 101 mm Ø, gegoten brons (3 exemplaren); 70 mm Ø, brons geslagen (300 exemplaren).

Ref. J. LIPPENS & A. VAN KEYMEULEN, *De medaille in België van 1951 tot 1976*, Brussel 1980, nr. 52.

J. LIPPENS, *Les médailles coulées de Marcel Rau*, in: *Bulletin du Cercle d'études numismatiques* 14, 1977, nr. 9 & 10, pp. 79-81.

In 1863, het jaar waarin de toenmalige president Abraham Lincoln de bevrijding van de slaven afkondigde, en middenin de burgeroorlog, zag Henry Ford op 30 juli het levenslicht in Springwells-Wayne County-Michigan, de Wolverine State.

In juli 1891 werd hij als mecanicien aangeworven door de "Edison Illuminating Company" te Detroit. Op 11 april 1888 huwde hij Clara I. Bryant van Greenfield, Michigan. Op 1 november werd Henry Ford bij "Edison" hoofdmecanicien. Op 6 november zag zijn zoon Edsel Bryant het levenslicht en dezelfde winter bouwde hij een kleine eencilinder benzinemotor; het werkstuk kwam sputterend tot stand op de houten tafel in de keuken van zijn huis, Bagley Avenue 58, Detroit. De eerste Ford-motor was een feit. Met de eencilinder als uitgangspunt bouwde hij een andere motor; monteerde hem op een kader voorzien van vier fietswielen en reed er in juni 1896 als trotse eigenaar mee door de straten van Detroit.

Op 19 augustus 1899 waagde hij de stap. Hij nam ontslag bij de "Edison Illuminating Company" en stichtte, in samenwerking met enkele anderen, de "Detroit Automobile Company". Hij onderschreef 1/6 der aandelen en werd hoofdingenieur.

Wanneer hij in 1903 de "Ford Motor Company" oprichtte, bezat hij geen cent. Wel wist hij elf mensen te overhalen om samen met hem de stap te wagen. Het beginkapitaal bedroeg 100.000 \$ waarvan er nauwelijks 28.000 \$ werd onderschreven. Hij werd de twaalfde man die 255 aandelen ontving in ruil voor de plannen die hij had voor een automobiel, alsook voor de 17 patenten die hij op het mechanisme bezat. Hij verklaarde meteen een kleine, lichte wagen te willen bouwen en hem tegen de laagst mogelijke prijs te verkopen. "Een wagen voor de massa... Om geld te verdienen moeten we de markt veroveren". Naam: Model T.

Een weinig later dan voorzien begon op 1 oktober 1908 de productie. Het succes overtrof de stoutste verwachtingen. De vraag was zo overweldigend dat de maatschappij zich verplicht zag haar concessiehouders verbod op te leggen nog bestellingen te aanvaarden.

We schrijven 1919. In dat jaar kocht Henry Ford samen met zijn zoon Edsel de

rechten van al de kleine aandeelhouders af voor een bedrag van 105.468.858 \$. De familie Ford was hiermee alleeneigenaar van de maatschappij. Datzelfde jaar volgde Edsel zijn vader als voorzitter op en bekleedde die functie tot aan zijn dood in 1943. Dan nam de tachtigjarige Henry Ford de leiding van zijn bedrijf terug in handen. In 1945 verzaakte hij voor de tweede maal aan het voorzitterschap en gaf de wens te kennen dat zijn oudste kleinzoon, Henry Ford II, hem als voorzitter zou opvolgen, wat ook gebeurde. Hij trok zich terug op Fairlane in Dearborn, Michigan, waar hij op maandagnacht 7 april 1947 te 23.40 u ten gevolge van een hersenbloeding overleed, bijna 84 jaar oud. Zijn vrouw stierf op 29 september 1950. Met dank aan Vera De Meester van Ford Motor Company Belgium N.V., Antwerpen.

51. Pierre Pléeck (1885-1972)

Vz. PIERRE / PLÉECK

Buste in driekwart naar links.

Getekend op de schouder: RAU

Kz. (Firmalogo) / HOMMAGE AU DIRECTEUR / DE LA / COMPAGNIE BELGE / D'ASSURANCES GENERALES / SUR LA VIE / ♦ ♦ ♦ / 1902 - 1952

1952, 100 mm Ø, brons gegoten (boven het oor rechts in hol reliëf 1952); Fisch, 70 mm Ø, brons (25 ex), zilver (variant nl. zonder 1952 op voorzijde).

Ref. J. LIPPENS & A. VAN KEYMEULEN, "De medaille in België van 1951 tot 1976", Brussel 1980, nr. 51a.

J. LIPPENS, *Les médailles coulées de Marcel Rau*, in: *Bulletin du Cercle d'études numismatiques* 14, 1977, nr. 8, pp. 79-81: vermeldt een model van paraffine uit 1951 met een diameter van 100 mm.

J. LIPPENS, *Erkentelijkheids- en herinneringspenningen van de Belgische maatschappijen van algemene verzekeringen*.

A.G. SECURITAS, *Tijdschrift voor Numismatiek nr. 1*, 1978, pp. 22-25: vermeldt beide varianten.

GIACOMO LANDI, *Numismatiek van de verzekering*, 1993, België, p. 21.

Pierre Pléeck geboren te Laken op 31/08/1885, trad op 6 februari 1902 in dienst bij AG-verzekeringen. Op 28 december 1931 werd hij onderdirecteur en tussen 1939 en 1952 was hij de directeur van "A.G. 1824". Hij overleed te Ganshoren op 26 november 1972.

52. René Boisson

Vz. • AU PROFESSEUR RENE BOISSON •

Buste in driekwart naar links.

Getekend en gedateerd boven de afsnede links: RAU. / 1953

In de afsnede: FONDATEUR DE L'INSTITUT / UNIVERSITAIRE DE
STOMATOLOGIE. / .PROMOTEUR DE LA CHIRURGIE /
MAXILLO-FACIALE / EN BELGIQUE

Kz. SES ELEVES / — SES AMIS — / — / 1953

1953, Fisch, 80 mm Ø, brons, 190 exemplaren.

Ref. J. LIPPENS & A. VAN KEYMEULEN, *De medaille in België van 1951 tot 1976*, Brussel 1980, nr. 83.

53. François Bovesse (1890-1944)

Vz. Hoofd naar links binnen een vierkant, getopt door het wapenschild van Namen, links FRANÇOIS en rechts BOVESSE.
Getekend rechts naast de hals: RAU.

Kz. ✧ PRO ✧ / MUSICA / UNESCO / BELGIUM / ✧ 1953 ✧

1953, Koninklijk Munthof, 72 mm Ø, brons.

Zie ook keerzijde medaille nr. 57, kz.1.

Ref. J. LIPPENS & A. VAN KEYMEULEN, *De medaille in België van 1951 tot 1976*, Brussel 1980, nr. 85.

Dichter, dramaturg, journalist en doctor in de rechten. Liberaal politicus en directeur van het liberale dagblad "La Province". Hij bezielde vooral de plaatselijke politiek, werd volksvertegenwoordiger in 1921 en later verschillende keren minister o.a. van PTT (1931-33) en Justitie (1934). Hij werd helaas in 1944 vermoord door de rexisten.

54. Eeuwfeest van de firma Fisch

Vz. CENTVM ANNI / BONIS ARTIBVS / ASSIDVE DEVOTI / (ornament)
FISCH (ornament)

In een verheven vierkant een ovaal medaillon met het hoofd van Athena naar links. De helm is versierd met een pegasos. Links van het hoofd ARS. De bovenste hoeken dragen het jaartal 18 / 53 en de onderste 19 / 53.

Getekend onder de halsafsnede: RAU.

Kz. Blanco.

1953, Fisch, 66 x 67 mm, brons; 53 x 53 mm, brons en verzilverd brons; 26 x 26 mm, brons, verwerkt tot sleutelhanger.

Ref. J. LIPPENS & A. VAN KEYMEULEN, *De medaille in België van 1951 tot 1976*, Brussel 1980, nr. 84.

55. 25ste verjaardag Provinciale Kamers van Ambachten en Neringen van België

Vz. Binnen een halve cirkel twee gekoppelde bustes naar links. De linkse is gekroond met een lauwerkrans en houdt een zwaard en een tandwiel, de rechtse draagt een Mercuriushoed en houdt een Mercuriusstaf vast.

In de afsnede: XXVe ANNIVERSAIRE / 1928 - 1953 / (eikel op twee eikebladeren) of XXVe VERJARING / 1928 - 1953 / (eikel op twee eikebladeren)
Getekend links in halve cirkel: R

Kz. CHAMBRES PROVINCIALES DES METIERS ET NEGOCES DE BELGIQUE :

of PROVINCIALE KAMERS VOOR AMBACHTEN EN NERINGEN VAN BELGIE :

Geschematiseerd wapenschild van België omsloten door de wapenschilden van de negen provincies.

Getekend onderaan in het midden: RAU

1953, Fisch, 70 mm Ø, brons, 650 exemplaren; 5 exemplaren met een diameter van 120 mm werden gegoten in brons door de firma De Coene.

Ref. J. LIPPENS & A. VAN KEYMEULEN, *De medaille in België van 1951 tot 1976*, Brussel 1980, nr. 86.

J. LIPPENS, *Les médailles coulées de Marcel Rau*, in: *Bulletin du Cercle d'études numismatiques* 14, 1977, nr. 13, pp. 79-81.

A. VAN DEN KERKHOVE, *25 jaar aanwinsten "Bijlokemuseum"*, Gent 1991, p. 106, nr. 368.

Bestaat eveneens in een uitvoering waarbij twee halve zilveren medailles gemonteerd werden op een bronzen plakket met volgende afmetingen voor de halve medailles: 70 mm Ø in zilver; voor de plakket 103 x 180 mm. In de afsnede van de keerzijde van de medaille volgende gegraveerde tekst: A^{NC} E^{TS} & C VAN MARCKE FRERES / 1STE PRIJS / NATIONALE WEDSTRIJD VOOR HET / MOOISTE BELGISCHE SCHOEISEL / REEKS DAMES / (eikel met twee eikebladeren) GENT OKTOBER 1957. Collectie E. Verbeke, Kuurne.

Er bestaan verschillende varianten van de voorzijde met andere teksten in de afsnede. Deze werden gemodelleerd door Raymond Glorie:

DE KAMER / VAN WEST-VLAANDEREN / AAN / (gereserveerde ruimte)
/ (eikel op twee eikebladeren)

Deze variant dateert vermoedelijk van 1957.

DE KAMER / VAN OOST-VLAANDEREN / AAN / (gereserveerde ruimte)
/ (eikel op twee eikebladeren)

Deze variant dateert vermoedelijk van 1955.

DE KAMER / VAN ANTWERPEN / AAN / (gereserveerde ruimte) / (eikel
op twee eikebladeren)

Deze variant dateert vermoedelijk van 1955.

LA CHAMBRE DU HAINAUT / A / (gereserveerde ruimte) / (eikel op twee
eikebladeren)

Deze variant dateert vermoedelijk van 1964.

56. Stichting Symétain

Vz. Tussen een toorts en een esculaapstaf, een Afrikaanse vrouw die haar kind toont aan een Europese verpleegster met tropenhelm. In de afsnede: ★
Getekend onderaan rechts: RAU.

Kz. Zicht op een ziekenhuis, op de achtergrond het oerwoud. Links en rechts van de afsnede drie Afrikaanse kinderen.
In de afsnede: LA FONDATION / SYMETAIN / A / (gereserveerde ruimte)

1953, Fisch, 80 mm Ø, brons, 25 exemplaren.

Ref. J. LIPPENS & A. VAN KEYMEULEN, *De Medaille in België van 1951 tot 1976*, Brussel 1980, nr. 53 (*vermeldt verkeerdelijk als productiedatum 1952*).

Het Syndicat Minier de l'Étain, behoorde samen met Symor tot de holding Symaf (Syndicat Minier Africain). Symétain startte in 1948 een stichting Symétain die moest toezien en bijdragen tot het welzijn van haar werknemers.

57. Unesco Belgium

Vz. Vrouwelijke verpersoonlijking van de muziek zit op een rots in de branding. Zij houdt een instrument in de linkerhand. Links komt de zon op, langs de rand staat de dierenriem afgebeeld. De achtergrond is zwart geëmailleerd.
Getekend links langs de rand: RAU.

Kz.1 ✧ PRO ✧ / MUSICA / UNESCO / BELGIUM / ✧ 1953 ✧

Kz.2 PRO / MUSICA

1953, Koninklijk Munthof, 68 mm Ø, 80 mm Ø, brons. De afwerking van sommige exemplaren wekt ten onrechte de indruk dat de rand verguld werd.

58. Société Internationale de Chirurgie

Vz. ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ °ΑΝΑΦΥΕΤΑΙ / °Ο ΒΙΟΣ ΤΗ
Naakte vrouw in driekwart naar links, ligt op een tafel kijkt op naar de zon met erlangs een kelk.

Kz. SOCIETE·INTERNATIONALE·DE·CHIRURGIE (randschrift)
PRIX / samengebonden laurier bundel / DÉCERNÉ A / (gereserveerde ruimte) (in het veld)

1954, Decoene, 100 mm Ø, brons, gegoten.

Ref. J. LIPPENS, *Le prix de la Société Internationale de Chirurgie*, in: *Bulletin du Cercle d'études numismatiques* 7, 1970, pp. 17-18.

De prijs werd ingesteld door de algemene vergadering op 17 september 1953 en voor het eerst toegekend in 1955 aan W. Bigelow (Toronto, 1955).

59. Koninklijke Bibliotheek Albert I

Vz. ALBERTVS · I · / REX
Binnen een sierrand een naar rechts gekeerde buste.
Getekend onder de afsnede: RAU

Kz. BALDVINVS · I · REX · BELGARVM / BIBLIOTHECAE · ALBERTINAE
/ PRIMARIVM · LAPIDEM · DIE / XVI · FEBRVARII · A · MCMLIII /
POSVIT
De tekst over een gekroonde A met eronder een truweel.

1954, Fisch-Fonson, 70 mm Ø, brons en 6 **proefslagen** voor de kunstenaar.

Ref. J. LIPPENS & A. VAN KEYMEULEN, *De medaille in België van 1951 tot 1976*, Brussel 1980, nr. 117.
Y. LANDRAIN, *Kleine Kroniek van de Koninklijke Bibliotheek naar haar collecties uit het Penningkabinet*, Brussel 1995, Koninklijke Bibliotheek Albert I.

Geslagen ter gelegenheid van de eerste steenlegging op 16 februari 1954.

60. Felix Chomé (1888-1972)

Vz. FELIX CHOMÉ
Buste naar links.
Getekend en gedateerd onder de schouder: RAU / 1954

Kz. Blanco.

1954, Fisch-Fonson, 27 mm Ø en 80 mm Ø, brons.

- Ref. J. LIPPENS & A. VAN KEYMEULEN, *De medaille in België van 1951 tot 1976*, Brussel 1980, nr. 118.
R. WEILER, *Les médailles dans l'histoire du pays de Luxembourg*, Louvain-la-Neuve 1979, nrs. 241 en 242.

De medailles van 27 mm Ø dragen op de keerzijde de tekst: FUNDACAO / FELIX / CHOMÉ / C·S·B·M met op de achtergrond twee gekruiste hamers en een nijptang.

Felix Chomé was eerst directeur-generaal (1947-1952), en vervolgens voorzitter (1952-1961) van de staalreus ARBED. Deze medaille wordt daarom soms de ARBED-medaille genoemd.

61. Victor Tourneur (1878-1967)

- Vz.** VICTORI TOVRNEVR: D.PH: ACAD.R.BELG:1948-1953°AB EPISTOLIS
In de afsnede: COLLEGÆ NEC NON / AMICI
(vertaling: *Aan Victor Tourneur, doctor in de filologie, secretaris van de Koninklijke Academie van België 1948-1953, vanwege zijn collega's en desalniettemin zijn vrienden*)
Buste naar links.
Getekend links op de schouder, vlak boven de afsnede: RAU
- Kz.** ASPERVM VERITATEM / EX / PROFVNDQ EDVCERE (rondom)
(vertaling: *Het is moeilijk om uit de donkere diepten de waarheid te halen*).
Stralende zon boven een waterput. Op de onderste boord van de put een R; links van de put een distelbloem.

1954, Fisch-Fonson, 82 mm Ø, brons.

- Ref. M. HOC, *Nécrologie Victor Tourneur*, in: *Revue belge de numismatique et de sigillographie* 113, 1967, pp. 265-268.
J. LIPPENS & A. VAN KEYMEULEN, *De medaille in België van 1951 tot 1976*, Brussel 1980, nr. 82.
J. LIPPENS, *Les médailles coulées de Marcel Rau*, in: *Bulletin du Cercle d'études numismatiques* 14, 1977, nr. 12, pp. 79-81.

M. COLAERT, *Mémoire métallique de la Société Royale de Numismatique et de ses membres*, in: *Belgisch Tijdschrift voor Numismatiek en Zegelkunde* 139, 1993, p. 296.

Y. LANDRAIN, *Kleine Kroniek van de Koninklijke Bibliotheek naar haar collecties uit het Penningkabinet*, Brussel 1995, Koninklijke Bibliotheek Albert I.

De keerzijde werd door Raymond Glorie gemodelleerd naar een ontwerp van Rau. Raymond Glorie bevestigt het bestaan van een gegoten medaille. Het Penningkabinet van de Koninklijke Bibliotheek Albert I bezit een gegoten exemplaar van dezelfde afmetingen en de modellen in was van voor- en keerzijde.

Victor Tourneur was historicus, numismaat en doctor in de filosofie en de letteren. Hij was tevens professor aan de Vrije Universiteit van Brussel. Eerst was hij conservator aan het Penningkabinet te Brussel, later van de Koninklijke Bibliotheek van Brussel.

De medaille werd gerealiseerd ter gelegenheid van zijn opruststelling als vast secretaris van de Koninklijke Academie van België in 1953.

62. Prijsmedaille van de Belgische Ingenieursvereniging

Vz. PRO / INDUSTRIA (onderaan)

In het midden van een uitgespaarde zeshoek een bij getopt door een schietspoel, rechts ervan een klos met eronder een wiel met zes spaken, links een mijnwerkerslamp, met eronder een tandwiel.

Getekend onderaan rechts: RAV

Kz. PRIX INDUSTRIEL / DE (wapenschild van België) LA / SOCIETE ROYALE BELGE / DES INGENIEURS ET / DES INDUSTRIELS /
 ✧ ✧ ✧ ✧ ✧ / DÉCERNÉ (gereserveerde ruimte)

1954, Fisch-Fonson, 80 mm Ø, brons; 33 mm Ø, brons, 25 exemplaren.

Ref. J. LIPPENS & A. VAN KEYMEULEN, *De medaille in België van 1951 tot 1976*, Brussel 1980, nr. 120.

De Société Royale Belge des Ingénieurs et des Industriels werd opgericht einde 1884. Volgens haar statuten wil zij fungeren als een ontmoetingsplaats voor ingenieurs en al wie betrokken is met technologie of techniek en industrie. Zij wenst vooral wetenschappelijk onderzoek, dat aan de industrie dienstbaar kan zijn, met alle mogelijke middelen te bevorderen.

De vereniging reikt jaarlijks, op voorstel van een onafhankelijke jury, één of meerdere prijzen uit. De eerste medaille werd in 1955 toegekend.

Lijst van de toegekende medailles:

1955	Charbonnages du Rieu du Cœur* Cockerill Sambre s.a. Cérabel* A.C.E.C. Charleroi	1969	Sogetra s.a.*
1956	Tréfileries Léon BEKAERT Union Cotonnière n.v.*	1970	Arcos E.S.A.B. s.a.
1957	Agfa-Gevaert M.B.L.E. n.v. Usines Emile Henricot*	1971	Raffineries Tirlemontoises s.a.
1958	Diamant Boart n.v. Solvay & Cie n.v. Univerbel*	1972	Sidmar Petrofina
1959	Eternit n.v. Union Minière du Haut Katanga*	1973	Societe Belge d'Optique et d'instrument de precision s.a. Fonderies Magotiaux
1960	Usines Balteau n.v. n.v. de Waerschoot et Textilia*	1974	Citrique Belge Les ateliers de Constructions B Jambes s.a. Bureau d'Ingénieurs Conseils A. Bagon
1961	A.D.B. Adrien De Backer SABCA	1975	s.a. Belgonuclaire Extraction De Smet n.v.
1963	Chantiers Navals Jos Boël n.v.*	1976	Association Vincotte Brugeoise et Nivelles*
1964	SIDAL n.v. U.C.B. n.v. Union Chimique Ets. Wanson s.a.	1977	A.B.R. (nu) ABAY Cimenteries C.B.R. n.v. Ciments d'Obourg
1965	s.a. Anciens Ets d'Ieteren Freres	1978	Nobels-Peelman n.v.* Ateliers L. Pierret
1966	s.a. SADACI* Schreder s.a. Usines du Lienaux* Usines Georges Levis	1979	Picanol s.a. Les Usines de Callenelle
1967	Mercantile Marine Engineering Société des Mines et Fonderies de la Vieille Montagne s.a.	1980	
1968	Papeteries Cartonneries Reunies s.a.* Pieux Franki s.a.	1981	
		1982	s.a. Noël, Marquet & Cie
		1983	
		1984	
		1985	
		1986	
		1987	

De met * gemerkte firma's bestaan heden niet meer.

63. Burggraaf de Jonghe d'Ardoye**Vz.** Buste naar rechts.

Getekend en gedateerd onder de schouder: RAU / 1954

Kz. (Wapenschild) / VICOMTE / DE JONGHE D'ARDOYE / ✧ ✧ ✧ ✧ ✧ / ANNO · AET · LXXX

1954, Fisch-Fonson, 70 mm Ø, brons, 100 exemplaren; 80 mm Ø, brons.

Ref. J. LIPPENS & A. VAN KEYMEULEN, *De medaille in België van 1951 tot 1976*, Brussel 1980, nr. 119.**64. Prijsplaket Bloemenwedstrijd.****Vz.** Putto houdt met opgeheven armen een bloemenguirlande, die achteraan tot op de grond reikt. Hij staat tussen twee sierkolommen.

Getekend rechts voor het linkerbeen: RAU

Kz.1 STAD GENT · PRIJSKAMP KOUTER / 1954 / 1e PRYS

Tekst binnen een lauwerkrans.

Kz.2 Blanco.

1954, Fisch-Fonson, 41 x 58 mm, similor (kz.1), brons (kz.2)

Ref. MUSEUM VOOR VOLKSKUNDE, *Gentse Penningen 1780-1980*, Gent 1989, nr. C113.*Zie ook de medailles 1, 28, 45 en 83.***65. Ernest Renaux****Vz.** PROFESSEUR ERNEST RENAUX · PRESIDENT DE L'O.N.B.D.T · 1950-55

Buste naar rechts.

Getekend onder de buste: RAU.

Kz. L'OEUVRE / NATIONALE BELGE / DE DEFENSE CONTRE / LA TUBERCULOSE / ★ ★ ★ / EN HOMMAGE DE / GRATITUDE

1955, Fisch, 70 mm Ø, brons, 50 exemplaren.

66. Henri Liebaert

Vz. • HENRI LIEBAERT • (onderaan langs de rand)

Buste naar links.

Getekend onder de buste: RAU

Kz.1 ♦ INAUGURATION DE LA MAISON DU PARTI LIBERALE · 13 · IV · 1956 ♦ (rondom)
MINISTRE / DES AFFAIRES / ECONOMIQUES / MINISTRE / DES
FINANCES / ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ / PRESIDENT / DU PARTI LIBERAL /
1953-1954

Kz.2 ♦ INHULDIGING VAN HET HUIS VAN DE LIBERALE PARTIJ · 13 · IV · 1956 ♦ (rondom)
MINISTER / VAN ECONOMISCHE / – ZAKEN – / MINISTER / VAN
FINANCIEN / ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ / VOORZITTER / VAN DE / LIBERALE
PARTIJ / 1953-1954

1956, Fisch-Fonson, 70 mm Ø, brons.

Ref. J. LIPPENS & A. VAN KEYMEULEN, *De medaille in België van 1951 tot 1976*, Brussel 1980, nr. 167.

M. BOTS & L. PAREYN, *Bibliografie van de geschiedenis van het Belgisch Liberalisme. Beknopte bio-bibliografie van liberale prominenten 1830-1990*, Gent 1992, p. 112.

De industrieel Henri Liebaert (Deinze 1895 - Rome 1977) was van 1939 tot 1958 liberaal volksvertegenwoordiger. Tijdens de Tweede Wereldoorlog was hij actief in het verzet. Nadien werd hij minister van Economische Zaken in het kabinet van C. Huysmans (1946-1947) en vervolgens minister van Financiën in de kabinetten Eyskens (1949-1950) en Van Acker (1954-1958). In de periode 1953-1954 was hij voorzitter van de Liberale Partij. Hij was ook nog bestuurder van de Wereldbank en het IMF.

67. Electrificatie van de spoorlijn Brussel-Luxemburg

Vz. Mercurius op een treinspoor geknield naar rechts, werpt met de rechterhand een pijlenbundel; onderaan het logo van de NMBS en rechts langs de rand:

· 29 – IX – 1956 ·

Getekend tussen de benen van Mercurius, boven het spoor: RAU

Kz. ELECTRIFICATION (bovenaan) / ELECTRIFICATIE (onderaan)
in een cartouche:

← BRUXELLES–LUXEMBOURG → / (een elektrische locomotief tussen de wapenschilden van Brussel en Luxemburg) /

← BRUSSEL–LUXEMBURG →

1956, Koninklijk Munthof, 80 mm Ø, brons.

- Ref. J. LIPPENS & A. VAN KEYMEULEN, *De medaille in België van 1951 tot 1976*, Brussel 1980, nr. 166.
 G. BOES, *Les médailles commémoratives frappées par les Chemins de Fer Belges*, in: *Bulletin du Cercle d'études numismatiques*, 1965, pp. 55-59.
 NATIONALE BANK VAN BELGIE, *Het vorstenportret op munt en biljet 1830-1991*, Brussel 1991, nr. 108.

68. Joseph Hanrez

- Vz.** ATELIERS J. HANREZ
 Buste 1/4 naar links, op de achtergrond een zicht op de fabrieksgebouwen.
 Getekend boven de rechterschouder: RAU
- Kz.** LES « ATELIERS J. HANREZ » - S · A - MONCEAU - SUR - SAMBRE
 • (rondom)
 EN / SOUVENIR DE / JOSEPH HANREZ / LEUR FONDATEUR / 1857
 (logo) 1957
- 1957, Fisch-Fonson, 70 mm Ø, brons, 1.500 exemplaren waarvan 1.400 exemplaren in een rond doosje en 100 exemplaren in een schrijntje met een gepatineerd bronzen sokkeltje.
- Ref. J. LIPPENS & A. VAN KEYMEULEN, *De medaille in België van 1951 tot 1976*, Brussel 1980, nr. 199.
 FIBRU: *Bedrijfsarchief*, bundel Rau, brief van 19 februari 1957.

69. Jos André

- Vz.** Buste naar links.
 Getekend onder de schouderafsnode: RAU
- Kz.** A / L'ARCHITECTE / JOS. ANDRE / ✧ ✧ ✧ ✧ ✧ / EN HOMMAGE /
 DE GRATITUDE / ✧ ✧ ✧ ✧ ✧ / CHARLEROI / 1958
- 1958, Fisch-Fonson, 70 mm Ø, brons.
- Ref. J. LIPPENS & A. VAN KEYMEULEN, *De medaille in België van 1951 tot 1976*, Brussel 1980, nr. 241.

De architect Jos André realiseerde onder meer het stadhuis van Charleroi waarvoor Marcel Rau zowel de gevel- als de binnenversiering verzorgde. Zie ook medaille 17.

70. 50ste verjaardag Belgische Shell Maatschappij

Vz. BELGIAN SHELL COMPANY

Schelp als logo van de firma, eronder 1908 - 1958.

Getekend onderaan in het midden of rechts van het embleem: RAU

Kz. Blanco

1958, Fisch-Fonson, 70 mm Ø, brons.

Ref. J. LIPPENS & A. VAN KEYMEULEN, *De medaille in België van 1951 tot 1976*, Brussel 1980, nr. 242.

Gemodelleerd door Raymond Glorie naar een ontwerp van Marcel Rau.

71. Wereldtentoonstelling, Brussel 1958

Vz. EXPOSITION UNIVERSELLE & INTERNATIONALE (bovenaan)

❖ ALGEMENE WERELDTENTOONSTELLING ❖ (onderaan)

Buste van een vrouw in vooraanzicht, zij houdt in de linkerhand een korenaar en wijst met de rechter naar het logo van Expo 1958; links BRVXELLES en rechts BRVSSEL

Onderaan: ruimte voor tekst.

Kz. Twee naakte naar links stappende mannen die elkaar bij de hand houden. Op de achtergrond een symbolische voorstelling van het heelal; rechts langs de rand 1958.

Getekend onderaan: RAU

1958, Fisch-Fonson, 80 mm Ø, brons en verguld brons; 60 mm Ø, brons, verzilverd en verguld brons.

Ref. J. LIPPENS & A. VAN KEYMEULEN, *De medaille in België van 1951 tot 1976*, Brussel 1980, nr. 243.

Algemene Wereldtentoonstelling te Brussel 1958, deel: *Organisatie en Werking*, Brussel 1958, p. 273.

72. Paul & Joseph Jourdain

Vz. DIRECTEURS DE LA LIBRE BELGIQUE ET DU PATRIOTE ILLUSTRE

♦ PAUL ET JOSEPH JOURDAIN ♦

Gekoppelde bustes naar links.

Getekend onderaan rechts: RAU

Kz. 1959 / (blanco) / FIDELES / A LEURS TRADITIONS /
-D'INDEPENDANCE- / AU SERVICE / DE DIEU ET DU PAYS /
(blanco) / LXXVe / ANNIVERSAIRE

1959, Fisch-Fonson, 70 mm Ø, brons.

Ref. J. LIPPENS & A. VAN KEYMEULEN, *De medaille in België van 1951 tot 1976*, Brussel 1980, nr. 270.

73. Victor Van Straelen (1889-1964)

Vz. VICTOR VAN STRAELEN (bovenaan)
Buste naar links.
Getekend onderaan rechts: RAU

Kz. IN HONOREM / AFRICANAE NATURAE / STUDIO SIS DEFENSORIS /
1934 / 1959
Een boom met brede kruin met aan de voet een leeuw die naar links loopt.
In de afsnede: ★

1959, Fisch-Fonson, 69 mm Ø, brons 200 exemplaren, 2 exemplaren in ivoor, 1 exemplaar in staal en 2 proefexemplaren voor de kunstenaar; 400 mm Ø, gegoten brons, 5 exemplaren.

Ref. J. LIPPENS & A. VAN KEYMEULEN, *De medaille in België van 1951 tot 1976*, Brussel 1980, nr. 271.
Th. LUYKX (red.), *Rijksuniversiteit te Gent. Liber memorialis 1913-1960. IV. Faculteit der Wetenschappen. Faculteit der Toegepaste Wetenschappen*, Gent 1960.
A. DEPRETZ, *Academia Gandavensis in nummis*, Gent 1997, nr. 5.32.

Enkele exemplaren (3?) dragen op de keerzijde een opschrift in plaats van de ster, onder meer: A MR H. DE SAEGER, A. J. DE HEINZELIN de BRAUCOURT, CH. VANDERELST.

Een exemplaar van ivoor werd geschonken aan Charles Vanderelst, lid van het directiecomité van het l'Institut des Parcs Nationaux du Congo Belge.

Een gegoten exemplaar werd geschonken aan het Institut Royal des Sciences Naturelles de Belgique, de Fondation Charles Darwin en de Réunion Internationale pour la Conservation de la Nature & des Ressources.

Geoloog en paleontoloog, professor aan de universiteiten van Brussel en Gent. Hij werd tevens directeur van het Museum van Geschiedenis en Natuurwetenschappen en van verschillende nationale parken in Congo. Hij was daarenboven promotor van diverse belangrijke missies in Afrika en voorzitter van de Stichting Charles Darwin. In 1937 werd hij lid van de Academie Royale de Belgique.

74. Henri Depage (1894-1969)

Vz. HENRI DEPAGE (links en onderaan)

Buste naar links.

Getekend en gedateerd onderaan rechts: RAU / 1960

Kz. C^{IE} FINANCIERE AFRICAINE · FONDATION SYMETAIN · (randschrift)

In het veld: ★ / 1928 / SYMETAIN / 1960

1960, Fisch-Fonson, 70 mm Ø, brons 500 exemplaren, tin 40 exemplaren, 6 genummerde proefslagen voor de kunstenaar en 1 gegoten exemplaar met een diameter van 400 mm.

Ref. J. LIPPENS & A. VAN KEYMEULEN, *De medaille in België van 1951 tot 1976*, Brussel 1980, nr. 297.

Jurist, professor aan de Université Libre de Bruxelles en een eminent specialist in de rechten. Hij was de auteur van "Traité élémentaire du droit civil". Hij ontving in 1926 de prijs Edmond Picard voor zijn werk "L'interprétation des lois". Hij werd in 1956 benoemd tot lid van de Académie Royale de Belgique.

75. Algemene Centrale der Liberale Vakbonden van België

Vz. ALGEMENE CENTRALE DER LIBERALE VAKBONDEN VAN BELGIË.
(rondom)

CENTRALE GENERALE DES SYNDICATS LIBERAUX DE BELGIQUE.

(rondom)

Torso in driekwart naar links van een man die een groot tandwiel draait, bovenaan rechts een stralende zon.

Kz. Over de landkaart van België twee ineengrijpende tandwielen, in het bovenste een Mercuriushoed en de afkorting A·C·L·V·B en in het onderste een fabriek en de afkorting C·G·S·L·B

Links beneden een rechthoekige gereserveerde ruimte.

Getekend onderaan rechts: RAU

1962, Fisch-Fonson, plaket 60 x 60 mm, brons, 2.000 exemplaren; 5 kunstenaarsproeven en 2 gegoten bronzen exemplaren met een diameter van 430 mm.

Ref. J. LIPPENS & A. VAN KEYMEULEN, *De medaille in België van 1951 tot 1976*, Brussel 1980, nr. 347 (afgebeeld).

In 1920 werd een beslissende stap gezet op weg naar de eenmaking van de diverse liberale vakbondsafdelingen. Toen werd op het Congres van de Liberale Sociale Werken de Landelijke Centrale der Liberale Vakbonden opgericht. De nieuwe fede-

ratie fungeerde als centrale weerstandskas waarbij alle liberale vakbonden konden aansluiten. Zij was uitsluitend bedoeld als stakingskas. Voor wat de werklozenkas betreft bleef elke vakbond autonoom. De centrale weerstandskas symboliseerde de interprofessionele solidariteit was in ons land een innovatie die model stond voor andere werknemers organisaties. Pas in 1930 werden de werklozenkassen en de stakingskassen op nationaal vlak verenigd onder leiding van Alfons Colle.

76. 25ste Verjaardag van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Geneeskunde van België

Vz. KONINKLIJKE / VLAAMSE ACADEMIE / VOOR GENEESKUNDE / VAN BELGIE (bovenaan) / 25-JARIG BESTAAN / 1938 - 1963 (onderaan)
In het midden een medaillon met hoofd van Leopold III naar links en de tekst: LEOPOLD III / KONING DER BELGEN
Getekend onder de hals: RAV

Kz. BESTUUR / J.P. BOUCKAERT VOORZITTER / A. VERSTRAETE, EERSTE ONDERVOORZITTER / J. COLLE, TWEEDE ONDERVOORZITTER / A. LACQUET, VAST SECRETARIS / - - - / GEWEZEN VOORZITTERS / D. VAN CANEGHEM, R. GOUBAU, J. LEBEER, / P. BRUSSELMANS, J.J. BOUCKAERT, L. GEURDEN / - - - / TITELVOERENDE LEDEN / R. DEQUEKER, J.A. SCHOCKAERT, F. THOMAS / P. DE NAYER, P. REGNIERS, L. MASSART, C. HOOFT / J. VAN DAMME, C. GESSLER, F. DE ROM / J. VANDENBROUCKE, G. VAN DER SCHUEREN / V. VAN MECHELEN, R. PANNIER, G. PEETERS, F. WARMOES / A. GYSELEN, P. DE SOMER, M. RENAER, I. LEUSEN / - - - / BINNENLANDS ERELID / C. HEYMANS / - - - / BINNENLANDSE CORRESPONDERENDE LEDEN / E. VAN USSEL, P.G. JANSSENS, J.V. JOOSSENS / J. DE BUSSCHER, J. GERARD, J. DE LEY / L. REMOUCHAMPS, G. VERDONK, P. DE MOOR / P. KLUYSKENS / - - - / DIRECTEUR - DIENSTCHEF / S. VAN SPROLANT

1963, Fisch-Fonson, plaket 90 x 120 mm, zilver (2 exemplaren voor Z.M. Koning Boudewijn), brons, 100 exemplaren en 3 proefslagen voor de kunstenaar.

77a. Veteranen Leopoldisten 1

Vz. Hoofd van Leopold III naar links.
Getekend onderaan: RAV

Kz. 1951 /1976 (bovenaan) / VETERANI LEOPOLDI III (onderaan)
In het veld de gekroonde spiegelinitialen van Leopold III.

1976, Fibru, 50 mm Ø, brons.

De "Veterani Leopoldi III" vormen een vereniging van oud-militairen, die legerdienst deden tijdens de regering van Leopold III.

77b. Veteranen Leopoldisten 2

Vz. LEOPOLDVS III / REX BELGARVM
Getekend onder de hals: RAV

Kz. VETERANI LEOPOLDI III CUM GRATITUDINE ❁

----, Fibru Fisch, 70 mm Ø, brons.

Ref: Brief ML Dupon Fibru Europe dd. 3 dec '98.

77c. Ereteken Veteranen Leopoldisten

Vz. LEOPOLDVS III / REX BELGARVM
Hoofd van Leopold III naar links.
Getekend onder de hals: RAV

Kz. FIDEM / LEOPOLDI TERTII REGIS (rondom) BENI MERENTI (in het midden). Getekend onderaan: F.F

----, Fibru Fisch, 32 mm Ø, verguld brons, uitgevoerd als ereteken met bolloog en ring. Lint breedte 36 mm (blauw 10, geel 16, blauw 10 mm).

Ref. Collectie E. Verbeke, Kuurne

77d. Ereteken voor de Verdedigers van de Dynastie

Vz. LEOPOLDVS III / REX BELGARVM
Hoofd van Leopold III naar links.
Getekend onder de hals: RAV

Kz. SYMPATISANTEN VOOR / DE VERDEDIGING VAN DE DYNASTIE
(rondom) ANTWERPEN (in het midden)

----, Fibru Fisch, 32 mm Ø, verguld brons, uitgevoerd als ereteken met bolloog en ring aan een lint met een breedte van 36 mm (wit 11,5 groen 2,5 paars 8 groen 2,5 rood 11,5 mm).

Ref. Collectie E. Verbeke, Kuurne

78. Fernand Fisch

Vz. Hoofd naar links, rechts het logo van de firma Fibru-Fisch.
Getekend onderaan rechts: RAV.

Kz. HOMMAGE / A / FERNAND FISCH / 1897 1963 / BRUXELLES / — /
CO-FONDATEUR / DE LA / FEDERATION INTERNATIONALE / DES EDITEURS DE
MEDAILLES / F.I.D.E.M. / 50 / (twee kleine lauriertakken geflankeerd door)
1937 / 1987

1987, Fibru, 70 mm Ø, brons.

Ref. NATIONALE BANK VAN BELGIE, *Klein en Fijn, deel 2: Medailles. Tentoonstellingscatalogus*, Brussel 1989, pp. 174-175.
FIDEM, *Médailles, Cinquantenaire de la Fidem, XXIème Congrès*, Colorado Springs 1987, p. 7.

In de tupotheek van de firma bevindt zich een patrijs met de handtekening van RAU op de hals!

Fernand Fisch, medaille-uitgever te Brussel en promotor van de kunstmedailles, was in 1937 medeoprichter van FIDEM (Fédération Internationale des Médailles). Deze medaille werd geslagen naar aanleiding van de 50ste verjaardag van FIDEM en haar tweejaarlijks congres in september 1987.

Het ontwerp werd reeds in 1953 gerealiseerd naar aanleiding van het 100-jarig bestaan van de firma Fibru & Cie. Op dat ogenblik werd de firma Fibru-Fisch geboren en werd de buste aangeboden door het personeel aan zijn "patron".

79. Beurs van Brussel

Vz. ☼ BOVRSE DE BRUXELLES ☼
Vrouwelijke allegorie naar rechts met een weegschaal en een caduceus,
bovenaan links een uil op een tak.
Getekend langs de caduceus: RAV

Kz. LA COMMISSION DE LA BOVRSE / A SON PRESIDENT HONORAIRE
Sint-Michiel.
Getekend links naast de wereldbol waarop St-Michiel staat: RAV

Het opschrift werd op verschillende manieren aangevuld:

1e EVGENE RESTEAV / 1934 A 1937

2e M.E. RESTEAV PRESIDENT / DE LA COMMISSION DE LA BOURSE /
A M. MAX. LEO GERARD / MINISTRE DE FINANCES / 23 MAI 1936

- 3e EMILE LAPORT / 1932 A 1933
- 4e M.E. RESTEAU PRESIDENT / DE LA COMMISSION DE LA BOURSE / A M. EDUARD JACOB / SYNDIC DE LA COMPAGNIE / DES AGENTS DE CHANGE DE / PARIS / 23 MAI 1936
- 5e LA COMMISSION DE LA BOURSE / A SON PRESIDENT HONORAIRE / MICHEL MERTENS / 1925
- 6e LA COMMISSION DE LA BOURSE / A SON PRESIDENT HONORAIRE / EUGENE FARIN / 1911 A 1912
- 7e LA COMMISSION DE LA BOURSE / A SON PRESIDENT HONORAIRE / JEAN WILLEMS / 1922 A 1924
- 8e LA COMMISSION DE LA BOURSE / A SON PRESIDENT HONORAIRE / ALFRED POST / 1929 A 1931

----, Fisch, 80 mm Ø, brons

Lijst van voorzitters van de Beurscommissie:

Michaux Jean Baptiste	1869	Laport Emile	1932-1933
De Buck Philippe	1870-1872	Resteau Eugène	1934
Dansaert Chrétien	1873-1874	Resteau Eugène	1935-1937
Bruyneel Ildefonse	1875	Wynrocx César	1938-1939
Van Wambeke Charles	1876-1880	Van Dessel Henri	1940-1942
Crabbe Oscar	1881	Bernaerts Jean	28/10/44-9/4/45
Crabbe Oscar	1896-1898	Van Alderwerelt Charles	1945
Vankeerberghen Leon	1899	Theunis Theo	1946-1947
Cramer Guillaume	1900	Migeot Jules	1948
Crabbe Oscar	1901-1903	Cornez Raoul	1949
Cramer Guillaume	1904	Wesel Marcel	1950-1952
Michiels Guillaume	1905	Francois Guillaume	1953
Vent Alfred	1906-1908	Gevens Frantz	1954
Orb Gustave	1909-1910	Francois Guillaume	1955-1957
Farin Eugène	1911-1912	Gevens Frantz	1958-1960
Daube Laurent	1913-1921	Anciaux Pierre	1961-1963
Willems Jean	1922-1924	Francois Guillaume	1964-1966
Mertens Michel	1925	Detroy Paul	1967-1968
Daube Laurent	1926-1927	Reyers Jean	1969-1986
Verstuyft Lucien	1928	Peterbroeck Jean	1987-1993
Post Alfred	1929-1931	Servais Henri	1993

80. Leopold III

Vz. LEOPOLDVS III / REX BELGARVM
of LEOPOLD III / KONING DER BELGEN
Hoofd naar links.
Getekend onderaan: RAV

Kz. Open eikekrans rond een gereserveerd veld.

----, Fibru, 70 mm Ø, 50 mm Ø, brons; 32 mm Ø, verzilverd brons verwerkt tot hanger.

Deze standaardmedaille bestaat zowel met blanco keerzijde als met opschriften onder meer:

Ste Rle Hippique de Belgique / - / Concours / Hippique / International / 1936
Diameter: 50 mm.

Koninklijke / Academie voor / Geneeskunde van België / gesticht op / 7
november 1938 / ----- / Hare majesteit / koningin Fabiola / beschermend
erelid / 23 oktober 1976
Diameter: 70 mm.

Koninklijke / Academie voor / Geneeskunde van België / (gereserveerde
ruimte)
Diameter: 70 mm.

Koninklijke / Vlaamsche Academie / voor Geneeskunde / van België /
(gereserveerde ruimte)
Diameter: 70 mm.

81. Prins Albert

Vz. Kinderhoofd naar links, rechts van de hals een gekroonde initiaal en het
wapenschild van Luik.
Getekend onderaan langs de rand: RAU

Kz. Blanco.

----, Fisch, 50 mm Ø, brons en verzilverd brons; 20 mm Ø, in 1939 als hanger
verwerkt ter gelegenheid van de tentoonstelling te Luik.
In 1942 werd deze medaille opnieuw gebruikt maar met op de keerzijde de
tekst: OFLAG IIA / PRENZLAU / 1942

Vergelijk met nrs. 21.3 en 27.

82. C.A.A. Vielsalm

Vz. CONGO (rechts langs de rand)
 Het hoofd van een Afrikaanse vrouw van de Mangbetustam naar rechts,
 boven een leeuw en links een hert.
 Getekend langs de rand links: RAU. of RAV.*

Kz.1 ALA MEMOIRE DES COLONIAUX / DU PAYS DE SALM (bovenaan) /
 ★ C.A.A. / VIELSALM ★ (onderaan)
 Wapen van Vielsalm*
 * Stempel RAV. = oudste stempel: kz. vissen in wapenschild hebben brede
 vinnen. Uitvoering met boloo en ring.

Kz.2 Idem.
 * Stempel RAU. = jongere stempel: kz. vissen in wapenschild hebben
 kleinere en andere vinnen.

----, Fisch, 70 mm Ø, brons.

Ref. FIBRU-FISCH, *Fondscatalogus*, nr. 877 (70 mm Ø) en nr. 1336 (30 mm Ø).

*Er bestaan exemplaren met een blanco keerzijde (brons en zilver) en met andere
 opschriften onder meer deze uitgegeven in 1946 voor de Pionniers, Vétérans et
 Anciens Coloniaux en in 1956 voor de Compétitions Sportives Elisabethville.*

83. Putto

Vz. Naakte jongen naar rechts met bloementros.
 Getekend rechts voor het linkerbeen: RAU

Kz. Blanco.

----, Fisch, zeshoekig 60 x 70 mm, 42 x 58 mm en 20 x 31 mm, brons.

Ref. FIBRU-FISCH, *Fondscatalogus*, nr. 881 SP en nr. 884 SP.

*Deze medaille wordt in tentoonstellingscatalogi soms "Gratitude" of "Bambino"
 genoemd. Vergelijk met nrs. 1, 28, 45, 64.*

84. Belgische Liberale Partij

Vz. PARTI / LIBERAL / BELGE (bovenaan) / BELGISCHE / LIBERALE /
 PARTIJ (onderaan)
 Halfnaakte buste van een vrouw naar links, zij heft beschermend haar rechterarm op tegen de zon, met de linkerhand houdt zij een bloemenguirlande

vast.
Getekend links voor de borst: RAU.

Kz. GRATITUDE / (gereserveerde ruimte) / DANKBAARHEID

----, Fonson, zeshoekig plaket 71 x 71 mm, brons.

85. Staatszegel in was met beeldenaar van Leopold III

Vz. LEOPOLD · III · ROI · DES · BELGES · KONING · DER · BELGEN
Getekend onder de halssnede: RAV

Kz. Staatswapen in volle veld.

1937, Fibru-Fisch staatszegel in rode was gevat in een zilveren doos 108 mm Ø versierd met ornamenten in vermeil: rondom een lauwerkrans en in volle veld een kroon en versierde letter L.

Ref. Collectie E. Verbeke, Kuurne.

Het betreft hier een waszegel die bevestigd is aan een adelbrief waarbij koning Leopold III Dhr. Pierre Frederic Nothomb de titel van baron verleend.

INDEX VAN DE TREFWOORDEN

Medaille nr.

Academie Royale des Sciences, des Lettres et des Beaux-arts	44
A.C.L.V.B.	75
Albert II	21, 27, 81
Albertkanaal	35
André, Jos	69
Antwerpen	35, 77d
Anversoise des Moulins	20
Arbed	60
Arbeid	46
Astrid	13, 21
Beauduin, Lucien	38
Belgische Handelsmissie	28
Belgische Ingenieursvereniging	62
Beurs van Brussel	11a, 11b, 79
Boisson, René	52
Boudewijn	8a, 8b, 21
Bovesse, François	53

Brasserie des Alliés	25
Brugge	35
Brussel	14, 18, 35, 71
Buttgenbach, J	41
Buvrinnen	5
Centrale Bank van Belgisch Congo - Ruanda-Urundi	48b
Chambre de Commerce	3
Chambre Legislatives Belges	4
Charleroi	17, 22, 35, 69
Chomé, Felix	60
Cognelee	36c
Compagnie Belge d'Assurances Générales	51
Comptoir Belge des Engrais Azotes	12
Congo	8b, 26, 73, 82
Conservatoire Africain	1, 45
Conservatoire Royal de Musique de Belgique	24
Cour de Cassation	39
Credo	29
Degel, Pierre	33, 38
de Jonghe d'Ardoye	63
Depage, Henri	74
de Selys Longchamps, Marc	44
Drugmand, Emile	15
Dubois, Léon	6
Eeuwfeest België	2
Eeuwfeest Wetgevende Kamers	4
Eeuwfeest Kon. Muziekconservatorium	6, 24
Eeuwfeest Liberale Partij	37
Eeuwfeest 1ste Artillerie Regiment	19
Eeuwfeest Fisch	54
Fetis, François	6
Fidem	77c, 78
Fisch, Fernand	78
Filatelie	17
Floridiëne	41
Ford, Ethel	49
Ford, Henry	49
Frère-Orban, Hubert	37
Gent	35, 64
Gevaert, François Auguste	6
Godecharle, Gilles	4
Hanrez, Joseph	68
Hasselt	35

Hennebert	2
Hymans, Paul	37
Institut Saint-Louis	9, 10
Institut Universitaire de Stomatologie	52
Jadot, Jules	23
Janson, Paul-Emile	37
Janssens, André	33
Jongen, Joseph	6
Josephine Charlotte	21
Jourdain, Paul & Joseph	72
Kamer van Koophandel	3
Kamer van Volksvertegenwoordigers	4
Kon. Muziekconservatorium Brussel	6
Kon. Academie voor Schone Kunsten	18
Koninklijke Bibliotheek	59
Koninklijk Munthof	48a
Kon. Vlaamse Academie Geneeskunde	42, 76, 80
Kortrijk	35
Landsbond Belgische Bakkerijen	40
Leopold III	13, 18, 19, 21, 30, 31a, 31b, 31c, 36a, 36b, 36c, 40, 76, 77a, 77b, 77c, 77d, 80
Lessines, Antoine	43
Leuven	35
Liberale Partij	37, 66, 84
Liberale vakbonden, Algemene Centrale	75
Libre Belgique	72
Liebaert, Henri	48a, 66
Ligue pour la Protection de l'Enfance Noire	8b
Lubeck, oflag	31c
Luchtvaart	5
Luik	27, 35
Luxemburg	16
Marchienne-au-Pont	25
Mechelen	35
Mehagne	36b
Merksem	20
Miesse, Jules	32
Mons	35
Mosa	35
Namur	35
Nerincx, E	41
Nieuwenhuys, Albert	16
NMBS	23, 47, 67

Nothomb, Pierre Frederic	85
Paleis der Natie	4
Patriote Illustré	72
Pirenne, Henri	7
Pléeck, Pierre	51
Prenzlau, oflag	31a, 31b, 81
Provinciale Kamer Ambachten & Neringen	55
Provinciegouverneurs	48a
Renaux, Ernest	65
Resteau, Charles	39
Rogier, Charles	37
Rolin, J.	41
Secretarissen-generaal	48a
Scaldis	35
Shell	70
Societe Internationale de Chirurgie	58
Springer, Cornelis	3
Struye, Paul	4
Symétain	56, 74
Syndicat des Fabricants Belges de Boulons et Tirefonds	15
Syndicat d'Etudes et d'Entreprises du Congo Synkin	26
Synkin	26
Tentoonstelling Luik	27
Tiense Suikerraffinaderij	33, 38
Tinel, Edgard	6
Tirou, Joseph	22
Tourneur, Victor	61
Tuberculose	65
Turnhout	36a
Unesco	53, 57
Van Acker, Achille	34
Van der Dussen, A.G	12, 13
Van Der Rest, G	41
Van Straelen, Victor	73
Verdedigers van de Dynastie	77d
Vereniging ter Bescherming van de Zwarte Kindsheid	8b
Veteranen	77a, 77b, 77c, 82
Vielsalm	82
Wereldtentoonstelling Brussel	13, 71
Wereldtentoonstelling Parijs	21

1

2

3

4

5

6

1998

7

8a

8b

10

9

11a
proefslag

11b

12

15

13

1998

16

1998

17

1998

18

proefslag

1998

19

1998

20

21Vz.1

21Vz.2

21Vz.3

21Kz

21 Vz.4

21 Vz.5

22

1998

23

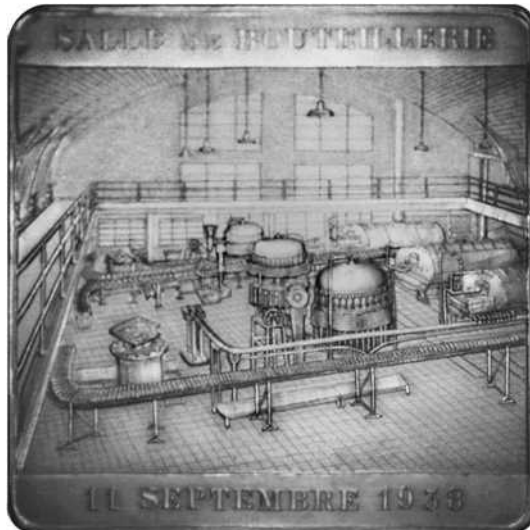
24

1998

25

26

28

29

30

29

31a

32

33

34

35

1998

38

37

38

39 Vz.

1998

39 Kz.

40

41

46

47

48a

48b

49

50

51

52

53

1998

54

55

1998

56

1998

57

60

58 Vz.

58 Kz.

1998

59

61

1998

62

63

65

66

64

67

1998

68

69

70

72

71

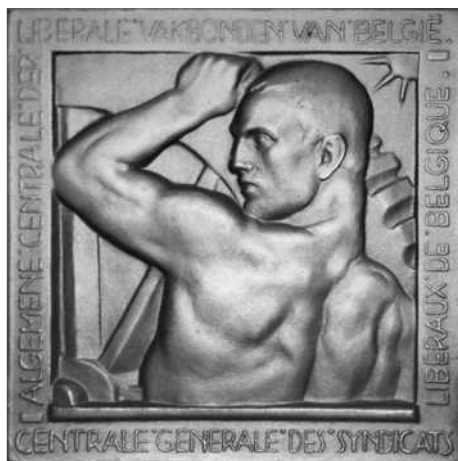
1998

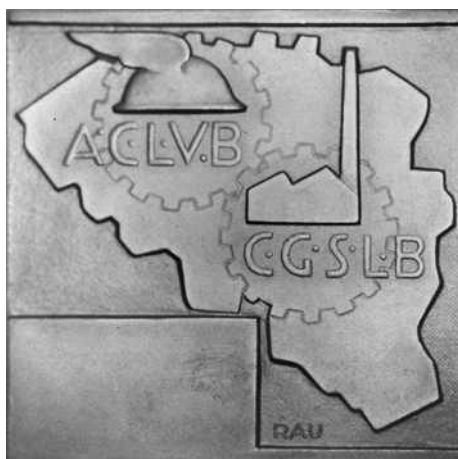
73

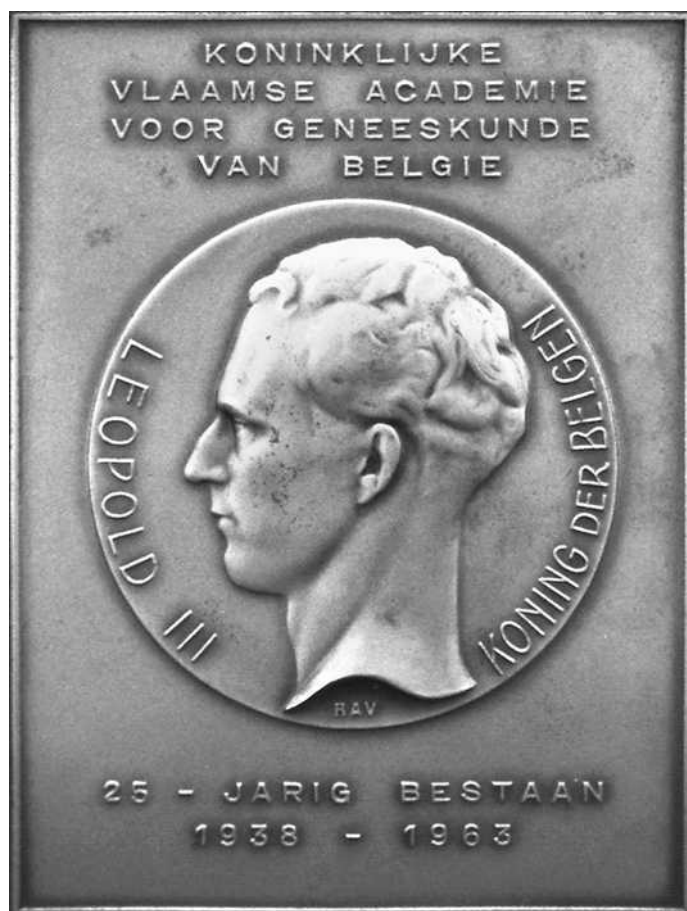
74

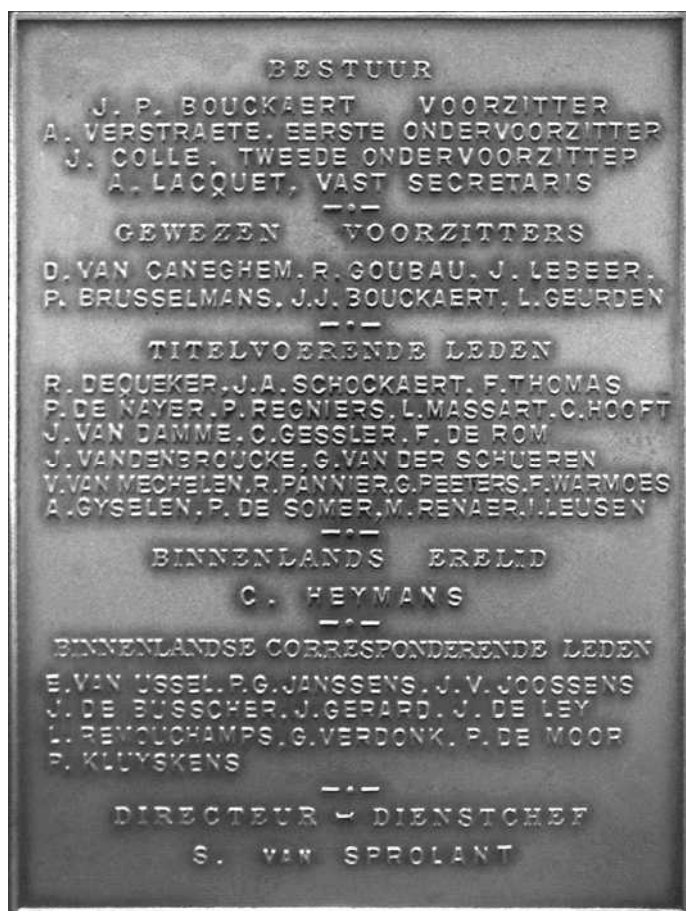
75

77a

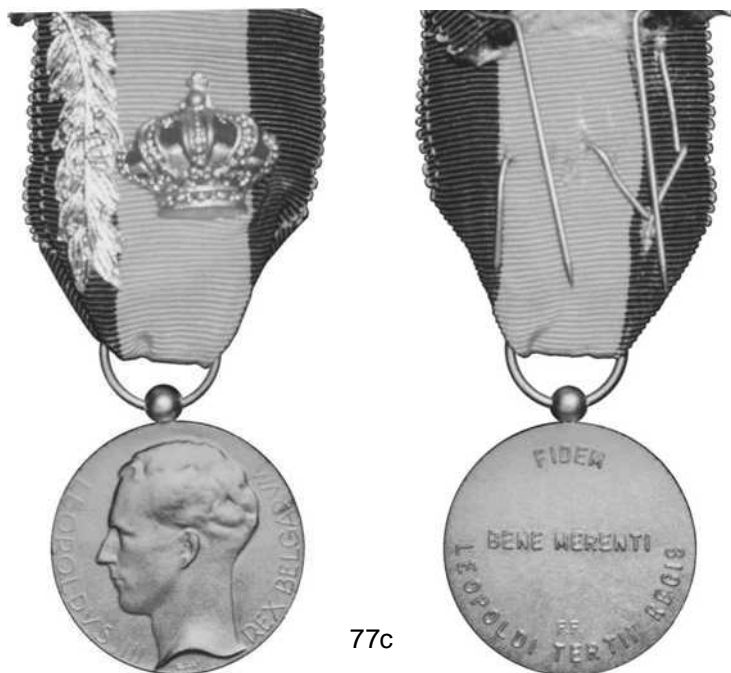

76 Vz.

76 Kz.

78

84

79 Vz.
proefslag

79 Kz
proefslag

82

85 Vz.

1998

85 Kz.

1998